

konverencie

FESTIVAL KOMORNEJ HUDBY | CHAMBER MUSIC FESTIVAL
20 – 26 SEPTEMBER 2010 | BRATISLAVA

V SPOLUPRÁCI S | IN COOPERATION WITH

HLAVNÝ PARTNER

PARTNERI

HLAVNÝ USPORIADATEĽ A PRODUCENT | MAIN ORGANIZER AND PRODUCER

Konvergenzie – spoločnosť pre komorné umenie | Convergence – Society for Chamber Arts

KON
VER
GEN
CIE

Konvergenzie is entering the second decade of existence. If I asked last year, whether ten years of festival is much or little and looked back at what is behind us, now I look forward and I ask myself again: *"What is awaiting for us this year and perhaps even the next ten years?"* So far I don't have the answer, but I believe that if this space for music and communication of art preserves the values, principles and dreams on with which I founded it, then some very interesting years are to be expected. If they are going to be the years of bonding of things seemingly incompatible, if the festival is going to be about communication between the artists, audience, music and other arts, if it is going to be about friendship and desire to crossing one's boundaries, or discovering new worlds, if Konvergenzie is going to be about marvelous music, true art and committed people, who believe in what they do, then we don't have to be afraid, but we can afford to enjoy. To my surprise, the pleasure for music, art, encounters and friendships at Konvergenzie is growing. It is not vanishing, nor leaving, but increasing with years, as if it were unstoppable – even though sometimes I feel like giving it up. As if the happiness I feel was simultaneously connected with the pain and sorrow that all of us occasionally go through and which can be best expressed with music, image, dance, rhythm – and if with words, so with different ones as those we use in everyday life.

Konvergenzie vstupujú do druhej dekády svojej existencie. Ak som sa minulý rok pýtal, či je desať rokov festivalu veľa alebo málo a pozeral sa späť na to, čo je za nami, teraz sa pozerám dopredu a opäť si kladím otázku: „Čo nás čaká tento a azda i ďalších desať rokov?“ Zatiaľ neviem odpovedať, no verím, že ak si tento priestor na znenie hudby a komunikáciu umenia zachová hodnoty, princípy a sny, s ktorými som ho zakladal, tak nás čakajú ďalšie zaujímavé roky. Ak to budú roky spájania zdanlivo nespojiteľného, ak bude festival naďalej o komunikácii medzi umelcami, publikom, hudbou a inými umeniami, ak bude o priateľstve a túžbe prekračovať vlastné hranice či objavovať nové svety, ak Konvergenzie budú i naďalej o skvelej hudbe, pravdivom umení a oddaných ľuďoch, ktorí veria tomu, čo robia, tak sa nemusíme báť, ale môžeme si dovoliť tešiť sa. Radosť z hudby, umenia, stretnutí, priateľstiev na moje prekvapenie na Konvergenziách rastie. Nestráca sa, neodchádza, ale rokmi pribúda, akoby sa nedala ani zastaviť – napriek tomu, že niekedy by som najradšej všetko „zabaliť“. Akoby i radosť, ktorú prežívam, bola súčasne spojená s bolesťou a smútkom, ktorými každý z nás občas prechádza a ktoré sa najlepšie vyjadrujú hudbou, obrazmi, tancom, rytmom – a ak slovami, tak inými ako tými každodennými...

Pozývam vás k objavovaniu Bachovej hudby v spojení s tancom, výtvarnými a slovnými improvizáciami, do sveta komornej hudby Martinů, Mendelssohna, Šostakoviča, Dohnányiho, Schönberga, Zemlinského, Dvořáka, k renesančnej hudbe Dufaya odvážne spojenej s elektronikou a videom, k nádhernému zvuku saxofónu Jana Garbareka s kvartetom úžasných hlasov Hilliard Ensemble, k oslave 80. narodenín Romana Bergera – skladateľa, ktorý urobil tak veľa pre slovenskú súčasnú hudbu, k oslave štvrtstoročnice kapely Bez ladu a skladu, ktorá sa nebála totality a spievala a hrala to, čo si myslela a jej líder, môj priateľ Mišo Kaščák dodnes prináša idey slobody a tvorivosti na festivale Pohoda, k jazzovej basgitare a kontrabasu Juraja Grigláka a jeho priateľov, k umeniu všetkých mojich hostí, ktorí prídu tvoriť hudbu, spolu, pre nás, pre vás. Pozývam vás k objaveniu sveta Jula Nagya, ktorého výstavu si môžete pozrieť počas Konvergencií. Jej vernisáž bola malým festivalom sama osebe. Vitajte priatelia.

JOZEF LUPTÁK

I invite you to explore Bach's music combined with dance, verbal and visual improvisations, into the world of chamber music of Martinů, Mendelssohn, Shostakovich, Dohnányi, Schönberg, Zemlinsky, Dvořák, to the renaissance music of Dufay daringly connected with electronics and video, to a beautiful sound of Jan Garbarek's saxophone with a quartet of amazing voices, the Hilliard Ensemble, to the 80th birthday celebration of Roman Berger – a composer, who has done so much for the Slovak contemporary music, to the celebration of the 25th anniversary of the band Bez Ladu a Skladu, which wasn't afraid of the communist dictatorship in singing and playing what the members thought, and their leader, my friend, Mišo Kaščák brings the ideas of freedom and creativity at the festival Pohoda till today and also to the jazz bass guitar and double bass of Juraj Griglák and his friends. I ask you over to the art of all my guests, who will come create music, together, for us, for you. I invite you to discover the world of Julo Nagy, whose exhibition you can visit during the festival and whose opening was itself a small festival. Welcome, my friends.

JOZEF LUPTÁK

Marián Varga recorded his album *Konvergenzie* in 1970. Sixties and seventies were the years of convergent powers. World was looking for paths to itself. That, which binds, not what divides. This process culminated in the fall of the Berlin Wall. Now we live in a different world. After 9/11 the world keeps on tearing apart, we collect the stones and build walls again. A human is a transcendental being, its uniqueness lies just where it transgresses its boundaries. We can stand against each other pent like a fist, in which we want to keep our indefatigability. The fist which defends, and the fist that attacks. On the other hand, we can open and give ourselves to others like a palm, in a fruitful exchange.

The CONVERGENCE festival walks against the current. At the time of wall-building it opens gates and builds bridges. Old and new maestros meet here also this year: Bach with Bartók, Schönberg and Matej... Classical music meets with jazz and rock formation Bez ladu a skladu. Music meets poetry, painting and dance. Saxophone and Gregorian chant draw together. Jan Garbarek could easily be the symbol of this year CONVERGENCE. For decades he has been on the road with his sax, transgressing boundaries of cultures, religions and styles. He leads the global dialogue with his music.

Those who open hands and give palms over the lines of division refresh the hope that life is worth living and a human is still a human.

Welcome at this little celebration of open hands.

DANIEL PASTIRČÁK

Marián Varga vydal svoje *Konvergenzie* v roku 1970. Šesťdesiate a sedemdesiate roky boli rokmi konvergentných síl. Svet hľadal k sebe cesty. To, čo spája, nie to, čo rozdeľuje. Ten proces vyvrcholil pádom Berlínskeho múru. Dnes žijeme v odlišnom svete. Po 11. novembri sa svet znova rozpadá, znova zhromažďujeme kamene a stavíme múry. Človek je však transcendentná bytosť, jeho jedinečnosť je práve tam kde prekračuje svoje hranice. Môžeme oproti sebe stáť zo-vretý ako päšť, v ktorej chceme uchovať svoju nedotknuteľnosť. Päšť, ktorá sa bráni, päšť, ktorá útočí. Môžeme sa však aj otvoriť a podať sa jeden druhému ako dlaň, v plodnej výmene.

Festival Konvergenzie už roky kráča proti prúdu. V čase stavania múrov, otvára brány a stavia mosty. Aj tento rok sa tu starí majstri stretnú s novými: Bach s Bartókom, Schönbergom a Matejom... Vážna hudba s jazzom i s rockovou formáciou Bez ladu a skladu. Hudba sa stretne s poéziou, maľbou i tancom. Saxofón s gregoriánskym chorálom. Symbolom tohtoročných Konvergenzií by mohlo byť Jan Garbarek. Už celé desaťročia putuje so svojím saxofónom naprieč rovnobežkami, prekračuje hranice kultúr náboženstiev a štýlov. Svojou hudbou vedie globálny dialóg.

Tí, čo otvárajú ruky a podávajú si dlane ponad hranice rozdelenia, obnovujú nádej, že život je hodný žitia a človek je stále človekom.

Nuž vitajte na tejto malej slávnosti otvorených rúk.

DANIEL PASTIRČÁK

PROGRAM FESTIVALU | PROGRAM OF THE FESTIVAL

PONDELOK | 20. 9. 2010 | 20:00 HOD. | DÓM SV. MARTINA

MIMORIADNY KONCERT | **JAN GARBAREK | THE HILLIARD ENSEMBLE** ^(UK) | **OFFICIUM NOVUM**

^(NO) saxofón D. JAMES – kontratenor | R. COVEY-CRUMP | S. HARROLD – tenor | G. JONES – barytón

ŠTVRTOK | 23. 9. 2010 | 18:30 HOD. | DESIGN FACTORY

1. KONCERT | **MENDELSSOHN | MARTINŮ | OTVÁRACÍ KONCERT**

I. KARŠKO ^(SK-CH) | I. PRISTAŠOVÁ ^(SK-AT) – husle | V. MENDELSSOHN ^(NL) | M. RADIČ ^(SK-AT) – viola | J. LUPTÁK | A. GÁL – violončelo | R. GAŠPAR – kontrabas

ŠTVRTOK | 23. 9. 2010 | 20:00 HOD. | DESIGN FACTORY

2. KONCERT | **CELLO & DANCE | BACH & IMPROVISATIONS**

J. LUPTÁK – violončelo, elektrické violončelo, hlas a ústne rytmy | K. GERGYE ^(HU) – tanec, choreografia

23. 9. 2010 | 21:00 HOD. | DESIGN FACTORY

3. KONCERT | **JURAJ GRIGLÁK & HOSTIA | JAZZ BASS ACOUSTIC & ELECTRIC PROJECT**

B. WIESINGER ^(AT) – saxofón | M. BUGALA | B. ČELLÁR – gitara | R. VIZVÁRI – basgitarra | E. VIZVÁRI – klávesy | G. FTICAR ^(SLO) – klavír | M. VALIHORA – bicie

PIATOK | 24. 9. 2010 | 17:30 – 21.00 HOD. | DESIGN FACTORY

4. – 6. KONCERT | **BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY VII**

HUDBA A PRAVDA | BACH A BERGER | I. KARŠKO ^(SK-CH) | M. PALA – husle

DUMKY A ROMANCE | BRITA M. BRANDT ^(SE) – soprán | I. KARŠKO ^(SK-CH) – husle | N. SKUTA – klavír | J. LUPTÁK – violončelo

ZEMLINSKY | SCHÖNBERG | I. MESSIN ^(AT) – flauta | R. ŠEBESTA – klarinet | I. PRISTAŠOVÁ ^(SK-AT) – husle |

J. LUPTÁK – violončelo | N. SKUTA – klavír

MONDAY | 20TH SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | ST. MARTIN'S CATHEDRAL

SPECIAL CONCERT | **JAN GARBAREK | THE HILLIARD ENSEMBLE** ^(UK) | **OFFICIUM NOVUM**

^(NO) saxophone D. JAMES – countertenor | R. COVEY-CRUMP | S. HARROLD – tenor | G. JONES – baritone

THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 6.30 PM | DESIGN FACTORY

1ST CONCERT | **MENDELSSOHN | MARTINŮ | OPENING CONCERT**

I. KARŠKO ^(SK-CH) | I. PRISTAŠOVÁ ^(SK-AT) – violin | V. MENDELSSOHN ^(NL) | M. RADIČ ^(SK-AT) – viola | J. LUPTÁK | A. GÁL – cello | R. GAŠPAR – double bass

THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | DESIGN FACTORY

2ND CONCERT | **CELLO & DANCE | BACH & IMPROVISATIONS**

J. LUPTÁK – cello, electric cello, voice and beatbox | K. GERGYE ^(HU) – dance, choreography

THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 9.00 PM | DESIGN FACTORY

3RD CONCERT | **JURAJ GRIGLÁK & GUESTS | JAZZ BASS ACOUSTIC & ELECTRIC PROJECT**

B. WIESINGER ^(AT) – saxophone | M. BUGALA | B. ČELLÁR – guitar | R. VIZVÁRI – bass guitar | E. VIZVÁRI – keyboard |

G. FTICAR ^(SLO) – piano | M. VALIHORA – drums

FRIDAY | 24TH SEPTEMBER 2010 | 5.30 PM | ENDS APPROX. 9.00 PM | DESIGN FACTORY

4TH – 6TH CONCERT | **BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT VII**

MUSIC & TRUTH | BACH & BERGER | I. KARŠKO ^(SK-CH) | M. PALA – violin

DUMKY & ROMANCES | BRITA M. BRANDT ^(SE) – soprano | I. KARŠKO ^(SK-CH) – violin | J. LUPTÁK – cello | N. SKUTA – piano

ZEMLINSKY | SCHÖNBERG | I. MESSIN ^(AT) – flute | R. ŠEBESTA – clarinet | I. PRISTAŠOVÁ ^(SK-AT) – violin |

J. LUPTÁK – cello | N. SKUTA – piano

PIATOK | 24.9.2010 | 21:30 HOD. | DESIGN FACTORY

7. KONCERT | **BEING DUFAY**

J. POTTER (uk) – tenor | A. FIELD (uk) – elektronika | M. LYNCH (uk) – video art

SOBOTA | 25.9.2010 | 18:00 HOD. | DESIGN FACTORY

8. KONCERT | **FÚGA SLOV A OBRAZOV**

M. SKUTA – klavír | D. HEVIER – improvizované slovo, malba, pohyb

SOBOTA | 25.9.2010 | 19:30 HOD. | DESIGN FACTORY OPEN AIR | NARODENINOVÝ KONCERT

9. KONCERT | **BEZ LADU A SKLADU | 25**

NEDEĽA | 26.9.2010 | 15:30 HOD. | DESIGN FACTORY

10. KONCERT | **3 + 2 + 1 + 1 | KONCERT PRE DETI**

I. ŠILLER | Z. BIŠČÁKOVÁ | F. KIRÁLY – klavír, recitácia | JAZZ POPS UP

NEDEĽA | 26.9.2010 | 18:30 HOD. | DESIGN FACTORY

11. KONCERT | **BARTÓK | MARTINŮ | MATEJ**

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER BOHDANA WARCHALA | E. DANEL – umelecký vedúci, husle | J. LUPTÁK – violončelo | I. ŠILLER – klavír

NEDEĽA | 26.9.2010 | 20:00 HOD. | DESIGN FACTORY

12. KONCERT | **ŠOSTAKOVIČ | DOHNÁNYI**

R. ŠEBESTA – klarinet | M. NOVÁK (cz) – lesný roh | I. KARŠKO (sk-ch) | M. SVETLÍK – husle | V. MENDELSSOHN (nl) – viola | J. LUPTÁK – violončelo | M. SKUTA – klavír

FRIDAY | 24TH SEPTEMBER 2010 | 9.30 PM | DESIGN FACTORY

7TH CONCERT | **BEING DUFAY**

J. POTTER (uk) – tenor | A. FIELD (uk) – live and studio electronics | M. LYNCH (uk) – video art

SATURDAY | 25TH SEPTEMBER 2010 | 6.00 PM | DESIGN FACTORY

8TH CONCERT | **FUGUE OF WORDS AND PICTURES**

M. SKUTA – piano | D. HEVIER – improvised words, painting and movment

SATURDAY | 25TH SEPTEMBER 2010 | 7.30 PM | DESIGN FACTORY OPEN AIR | BIRTHDAY CONCERT

9TH CONCERT | **BEZ LADU A SKLADU | 25**

SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 3.30 PM | DESIGN FACTORY

10TH CONCERT | **3 + 2 + 1 + 1 | CONCERT FOR CHILDREN**

I. ŠILLER | Z. BIŠČÁKOVÁ | F. KIRÁLY – piano, recitation | JAZZ POPS UP

SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 6.30 PM | DESIGN FACTORY

11TH CONCERT | **BARTÓK | MARTINŮ | MATEJ**

SLOVAK CHAMBER ORCHESTRA BOHDAN WARCHAL | E. DANEL – art. leader, violin | J. LUPTÁK – cello | I. ŠILLER – piano

SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | DESIGN FACTORY

12TH CONCERT | **ŠOSTAKOVIČ | DOHNÁNYI**

R. ŠEBESTA – clarinet | M. NOVÁK (cz) – French horn | I. KARŠKO (sk-ch) | M. SVETLÍK – violin | V. MENDELSSOHN (nl) – viola | J. LUPTÁK – cello | M. SKUTA – piano

PONDELOK | 20. 9. 2010 | 20:00 HOD. | DÓM SV. MARTINA | MIMORIADNY KONCERT

JAN GARBAREK | THE HILLIARD ENSEMBLE OFFICIUM NOVUM

MONDAY | 20TH SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | ST. MARTIN'S CATHEDRAL | SPECIAL CONCERT

JAN GARBAREK (NO) – saxofón | saxophone

THE HILLIARD ENSEMBLE (UK)

DAVID JAMES – kontratenor | countertenor

ROGERS COVEY-CRUMP – tenor | tenor

STEVEN HARROLD – tenor | tenor

GORDON JONES – barytón | baritone

Korene inšpirujúcej hudobnej spolupráce Jana Garbareka a The Hilliard Ensemble siahajú do roku 1993. Vtedy vyšiel v ECM prelomový album *Officium* s Garbarekovým saxofónom ako „piatym hlasom“ ansámbľu, ktorý poskytol ukážku hudobnej šírky a emocionálnej sily tejto kombinácie. Dvojalbum *Mnemosyne* (ECM, 1998) bol pokračovaním tohto príbehu. Jeho dramaturgia prekročila hranice „starej hudby“ a obsiahla staré i súčasné diela.

Po ďalšej dekáde spoločných zážitkov prichádza tretí album, nahraný podobne ako tie predchádzajúce v rakúskom kláštore St. Gerold pod producerskou taktovkou Manfreda Eichera. Už z názvu nahrávky je zrejmá kontinuita, ktorá však priviedla hudobníkov aj na nové cesty.

V atmosfére stretnutí Okcident/Orient čerpá album ťažiskovo z hudby východu, pričom v centre sa nachádza hudobná kultúra Arménska s kompozíciami a adaptáciami skladieb Komitasa Vardapeta. Hilliard Ensemble študovali diela, vychádzajúce zo stredovekej sakrálnej hudby a tradícií bardov Kaukazu, počas svojho pobytu v Arménsku. Exotické módy tejto hudby inšpirovali aj hru Jana Garbareka.

The inspired bringing together of Jan Garbarek and The Hilliard Ensemble has resulted in consistently inventive music making since 1993. It was the groundbreaking *Officium* album, with Garbarek's saxophone as a free-ranging 'fifth voice' with the Ensemble, which gave the first indications of the musical scope and emotional power of this combination. *Mnemosyne*, 1998's double album, took the story further, expanding the repertoire beyond 'early music' to embrace works both ancient and modern.

Now, after another decade of shared experiences, comes a third album from Garbarek/Hilliard, recorded, like its distinguished predecessors, in the Austrian monastery of St Gerold, with Manfred Eicher producing. Aptly titled, there is continuity in the music of *Officium Novum* and also some new departures.

In 'Occident/Orient' spirit the album looks eastward, with Armenia as its vantage point and with the compositions and adaptations of Komitas as a central focus. The Hilliards have studied Komitas's pieces, which draw upon both medieval sacred music and the bardic tradition of the Caucasus in the course of their visits to Armenia, and the modes of the music encourage some of Garbarek's most impassioned playing.

Skladby na nahrávke pochádzajú z rozmanitých prameňov, s ktorými sa hudobníci stretli počas svojich ciest a predstavujú imaginárne putovanie v čase i priestore. *Officium Novum* je tak cestou z Jerevanu do Byzancie, Ruska, Francúzska a Španielska a končí zhudobnením textu pôvodných obyvateľov Ameriky. Celé putovanie spája jednotný dramaturgický ťah, ktorý umiestňuje jednotlivé diela do širšieho dramaturgického rámca.

Hays hark nviranats ukhti je arménsky hymnus spievaný na úvod omše, kedy kňaz používa kadidlo. *Surb, surb* je ekvivalentom latinského *Sanctus*. Prezentované verzie sú odvodené z Komitasovej úpravy pre mužské hlasy, ktorá vznikla v Konstantinopole v rokoch 1914 / 1915. *Ov zarmanali* je hymnus na Sviatok krstu, ktorý sa spieva počas obradu požehnávania vody, *Sirt im sasani* je hymnom k obradu umývania nôh na Zelený štvrtok. Tieto skladby, rovnako z pera Komitasa, pochádzajú z obdobia medzi rokmi 1910 až 1915, no ich korene siahajú až do staroveku. Etnomuzikológ a vizionársky skladateľ-filozof Komitas neukázal vo svojom diele len to, ako arménska sakrálna hudba súvisí s folklórom, ale ich použitím vytvoril novú hudbu pre potreby svojej epochy.

Aj ďalšie skladby na *Officium Novum* predstavujú preklenutie storočí. Stredovekú a súčasnú hudbu v nich spája prístup Jana Garbareka a Hilliard Ensemble, ktorý možno definovať ako špecifický *group sound*. Nórsky saxofonista prispel na album dvomi kompozíciami. *Allting finns* je zhudobnením básne *Den Döde (Mŕtvy)* švédskeho autora Pära Lagerkvista (1891–1974). *We are the stars* – skladba nachádzajúca sa aj na Garbarekovom albume *Rites* – vychádza z básne pôvodných obyvateľov Ameriky z kmeňa Pasamaquoddy.

Najdlhšou skladbou *Officium novum* sú trinásťminútové *Litánie*, ktoré inšpirujúcim spôsobom spájajú spiritualitu a svet hudby. *Otče náš*, pochádzajúci z hudobnej tradície starovercov, predchádza fragment *Litánii* Nikolaja N. Kedrova. Kedrov (1871–1940) bol študentom Nikolaja Rímskeho-Korsakova a zakladateľom Kedrovovho kvarteta – vokálnej

Works from many sources are drawn together as the musicians embark on their travels through time and over many lands. *Officium Novum* journeys from Yerevan to Byzantium, to Russia, France and Spain and concludes with a musical setting of a Native American text: all voyages embraced by the album's dramaturgical flow, as the individual works are situated in a larger 'compositional' frame.

Hays hark nviranats ukhti and *Surb, surb* are part of the Divine Liturgy of the Holy Mass which Komitas Vardapet (1869–1935) arranged on different occasions and for different formations. The versions here derive from those made for male voices in Constantinople in 1914 / 1915. *Hays hark nviranats ukhti* is a hymn traditionally sung at the beginning of the mass while the priest spreads incense. *Surb, surb* (Holy, holy) corresponds to *Sanctus* in the Latin Mass. *Ov zarmanali* is a hymn of the Baptism of Christ (Sunday after Epiphany), sung during the ceremony of blessing the water, and *Sirt im sasani* a hymn of *Votn'va* (the bathing-of-the-feet ceremony celebrated on Maundy Thursday). These Komitas pieces are from the period 1910 to 1915, but their roots reach back to antiquity. Ethnomusicologist as well as forward-looking composer-philosopher, Komitas not only showed how Armenian sacred music had developed from folk music, but used folk styles expressively, to make new art music for his era.

Other music in the *Officium Novum* programme also spans the centuries, medieval music and contemporary music unified in the concentrated approach of Garbarek/Hilliard, now definable as a specific *group sound*. Jan Garbarek contributes two compositions. For *Allting finns* the saxophonist sets *Den Döde (The dead one)*, a poem by Sweden's Pär Lagerkvist (1891–1974). *We are the stars*, meanwhile, last heard on the saxophonist's *Rites* album, is based on a Native American poem of the Pasamaquoddy people.

Longest piece on the album is the thirteen-minute *Litany* imaginatively bringing together works of spiritual and musical affinity: *Otche Nash* from the Lipovan Old Believers tradition is preceded by a fragment of the *Litany* of Nikolai

skupiny, ktorá koncertovala pod Ďagilevovým vedením. Skomponoval tiež množstvo skladieb a úprav chorálu, ktoré si našli cestu na pravoslávne chóry.

Skladba *Najsvätejšia Matka Božia* Arvo Pärta, ktorá zaznie v pôvodnej a cappella podobe, bola skomponovaná pre Hilliard Ensemble v roku 2003. Kým sa Hilliard Ensemble zaslúžili o získanie poslucháčov pre Pärtovu hudbu, jeho úsporný skladateľský rukopis ovplyvnil ich prejav.

Byzantské *Svete tichij* (*Radostné svetlo*) z 3. storočia je jedným z najstarších kresťanských hymnov, ktorý sa spieval počas vstupu kňazov do chrámu a zapalovania večernej lampy pri západe slnka. Španielske *Tres morillas* zo 16. storočia šíria iný druh svetla, tanečné rytmy v tejto hudbe sprevádzajú príbeh stratenej lásky.

Perotinovo *Aleluja. Nativitas* je novým pohľadom na skladbu, ktorá sa objavila už na albume *Mnemosyne*: interpretačná sloboda je v tomto prípade dedičstvom kontinuity projektu, ktorý pokračuje od prvého objavenia sa na značke ECM New Series.

Saxofónové improvizácie Jana Garbareka ostávajú stále otvoreným priestorom, v ktorom možno obdivovať jeho kreativitu. K hudbe pristupuje s voľnosťou, improvizuje so sólistami, vytvára kontrapunktické línie, svojou hudbou pretkáva textúru vokálnych hlasov a pomáha tak vytvárať to, čo anglický *Evening Standard* nazval „jednou z najkrajších akustických hudieb, aké boli kedy vytvorené.“

Objavy Jana Garbareka a Hilliard Ensemble pokračujú ďalej. V dobe, kedy sú hudobné spojenectvá často krátkodobé alebo výsledkom kalkulu, ECM s hrdosťou prezentuje projekt, ktorý je výsledkom sedemnásťročného hudobného partnerstva.

WWW.ECMRECORDS.COM

N. Kedrov. Kedrov (1871–1940) was a student of Rimsky Korsakov, a founder of the Kedrov Quartet, a vocal group that toured under Diaghilev's direction, and writer of many compositions and chant arrangements which have since found their way into the repertoire of Orthodox choirs.

Arvo Pärt's *Most Holy Mother of God*, a piece written for the Hilliard Ensemble in 2003, is heard in a pristine a cappella reading. If the Hilliards have proselytized persuasively for Pärt's music they have surely also been affected by the austerity of his writing.

The Byzantine *Svete tihij* (Gladsome Light), composed in the third century, is one of the oldest Christian hymns, and once accompanied the entrance of the clergy into the church and the lighting of the evening lamp at sunset. The Spanish *Tres morillas* from the 16th century *Cancionero de Palacio* radiates a different kind of light, as its dancing rhythm underpins a tale of lost love.

Perotin's *Alleluia. Nativitas* is a new account of a piece which the musicians had previously recorded on *Mnemosyne*: the freedom of interpretation is testimony to the way the project as a whole has grown since its introduction on ECM New Series.

As for the saxophone, from an improvisational perspective this remains an exceptionally pure context in which to experience Jan Garbarek's creativity. Garbarek is still approaching this music freely, improvising with the soloists, creating roving counterpoint, weaving in and of the web of vocal texture, and helping to shape what England's *Evening Standard* called "some of the most beautiful acoustic music ever made".

New discoveries continue to be mined by the Hilliard / Garbarek collective. In an era in which musical alliances are often short-lived or speculative, ECM is particularly pleased to present *Officium Novum* also as a document of a 'working band' continuing to grow after 17 years of creative collaboration.

WWW.ECMRECORDS.COM

1. KONCERT | ŠTVRTOK | 23. 9. 2010 | 18:30 HOD. | DESIGN FACTORY

MENDELSSOHN | MARTINŮ
OTVÁRACÍ KONCERT | OPENING CONCERT

1ST CONCERT | THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 6.30 PM | DESIGN FACTORY

IGOR KARŠKO (SK-CH) – husle | violin

IVANA PRISTAŠOVÁ (SK-AT) – husle | violin

VLADIMIR MENDELSSOHN (NL) – viola | viola

MILAN RADIČ (SK-AT) – viola | viola

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

ANDREJ GÁL – violončelo | cello

RICHARD GAŠPAR – kontrabas | double bass

PROGRAM | Bohuslav Martinů (1890–1959)

– Duo č. 1 „3 madrigaly“ pre husle a violu H. 313 | Duo No. 1 “3 Madrigals” for violin and viola, H. 313

I. Poco allegro

II. Poco andante

III. Allegro

– Sláčikové sexteto H. 224 | String Sextet, H. 224

I. Lento – Allegro poco moderato

II. Andantino – Allegretto scherzando – Andantino

III. Allegretto poco moderato

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

– Sláčikové kvinteto č. 2 B dur op. 87 | String Quintet No. 2 in B flat major, Op. 87

I. Allegro vivace

II. Andante scherzando

III. Adagio e lento

IV. Allegro molto vivace

The music of Bohuslav Martinů (1850–1957) was subjected to two important influences. One is found in his use of form, in his partiality to the Baroque concerto grosso. The other is discernible in his style, often dependent on folk elements. This influence is sometimes elusive; it is not possible to regard his music as an extension of Czech folk art, for the French manner had also contributed much to his writing in the way of clarity, economy, refinement, precision.

Martinů was born in Polička, Bohemia, on December 8, 1890. His musical talent revealed itself early, encouraging some of his townspeople to create a fund to send him to Prague. There, first at Conservatory and then at the Organ School, he wasn't an outstanding success. He was expelled several times for minor infractions, failed some of examinations, and never received a diploma. In 1913, he joined the violin section of the Czech Philharmonic. During the World War I, he lived mainly in his native city, where he taught music. He returned to the Czech Philharmonic in 1920. Although Martinů soon attracted the limelight as a composer, he decided to reenter the Conservatory, where he became a pupil in composition of Joseph Suk.

V tvorbe Bohuslava Martinů (1850–1957) sú prítomné dva dôležité vplyvy. Prvý súvisí s formou, najmä so skladateľovým mimoriadnym zaujatím barokovým concertom grossom. Druhý sa týka kompozičného štýlu, ktorý obsahuje prvky ľudovej hudby. Táto črta je však niekedy len ťažko postihnuteľná, preto hudbu Martinů rozhodne nie je možné chápať ako „nadstavbu“ českého ľudového umenia, jeho umenie ovplyvnili aj jasnosť, úspornosť a elegancia francúzskeho štýlu.

Martinů sa narodil v českej Poličke 8. decembra 1890. V útlom veku prejavovaný hudobný talent podnietil jeho rodákov k vytvoreniu zbierky na štúdium v Prahe. Konzervatórium ani Organová škola spočiatku neboli pre Martinů mimoriadnym úspechom. Nedarilo sa mu pri skúškach, bol niekoľkokrát vylúčený pre menšie priestupky a štúdium napokon neukončil. Napriek tomu sa v roku 1913 stal členom Českej filharmónie ako huslista. Počas 1. svetovej vojny učil hudbu v rodnom meste, do Českej filharmónie sa vrátil až v roku 1920. Hoci v Prahe čoskoro zaujal aj ako skladateľ, opäť sa prihlásil na Konzervatórium, tentokrát do kompozičnej triedy Josefa Suka.

Na jeseň roku 1923 odišiel Martinů do Paríža, ktorý sa stal jeho domovom na šesťnásť rokov. Tu zložil viacero provokujúcich skladieb, vrátane *Half Time* pre orchester (inšpirovanej futbalovým zápasom medzi Francúzskom a Českom) alebo *Bagarre* – obraz davu, ktorý vítal Charlesa Lindbergha po jeho prvom sólovom prelete Atlantiku. Po uvedení diela v Bostone pod taktovkou Koussevitzkého nasledovali viaceré americké premiéry i cena Elizabeth Sprague Coolidge Award za sláčikové sexteto (1932).

Skladateľská reputácia Martinů vzrástla uvedením baletu *Špalíček* (Praha, 1932) a *Hier o Márii* (Brno, 1934). Po obsadení Paríža nacistami skladateľ ušiel do južného Francúzska, odkiaľ emigroval v roku 1941 do USA, kde vznikli viaceré významné diela, vrátane šiestich symfónií. V Amerike sa presadil tiež ako pedagóg, učil na Princeton University a Berkshire Music Centre v Tanglewoode. V roku 1946 sa na krátky čas vrátil do Československa a pôsobil ako pedagóg na Majstrovskej škole Pražského konzervatória. Bohuslav Martinů zomrel v švajčiarskom Liestale 28. augusta 1957.

EWEN, DAVID: THE WORLD OF TWENTIETH CENTURY MUSIC, PRENTICE-HALL, 1970.

In the fall of 1923, he came to Paris, where he stayed for 16 years. There he wrote a number of provocative compositions, including *Half-Time*, for orchestra (inspired by a football game between Czech and French teams), and *Bagarre*, a tonal description of a crowd, inspired by Charles Lindbergh's arrival at Le Bourget after his historic solo flight across the Atlantic. The latter received its world première in Boston, under Serge Koussevitzky. He received additional encouragement from the United States, including some more world premières, and the winning of the Elizabeth Sprague Coolidge Award in 1932 for his string sextet.

His reputation grew further with the premières of his ballet, *Špalíček* (*The Chap-Book*) in Prague in 1932, and of his medieval miracle play, *The Plays of Mary*, in Brünn in 1934. When the Nazis took Paris, Martinů escaped to Southern France. Then he came to United States in 1941, establishing his home permanently in New York and becoming an American citizen. Some of his most ambitious compositions were written in the United States, including all of his six symphonies. He also distinguished himself as a teacher of composition at Princeton University and the Berkshire Music Centre at Tanglewood. In 1946, he returned to Czechoslovakia for a brief period, when he served as a professor of composition in the Master School of the Prague Conservatory. He died in Liestal, Switzerland, on August 28, 1957.

EWEN, DAVID: THE WORLD OF TWENTIETH CENTURY MUSIC, PRENTICE-HALL, 1970.

2. KONCERT | ŠTVRTOK | 23. 9. 2010 | 20:00 HOD. | DESIGN FACTORY OPEN AIR

CELLO & DANCE | BACH & IMPROVISATIONS

2ND CONCERT | THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | DESIGN FACTORY OPEN AIR

JOZEF LUPTÁK – violončelo, elektrické violončelo, hlas a ústne rytmy | cello, electric cello, voice and beatbox
KRISZTIÁN GERGYE (HU) – tanec, choreografia | dance, choreography

PROGRAM Johann Sebastian Bach (1685–1750)
– Suita pre solové violončelo č. 1 G dur BWV 1007 | Suite for solo cello No. 1 in G major, BWV 1007

I. Prelúdium | Prelude

– Konvergenzie 1 | Convergence 1

II. Allemande

– Konvergenzie 2 | Convergence 2

III. Courante

– Konvergenzie 3 | Convergence 3

IV. Sarabande

– Konvergenzie 4 | Convergence 4

V. Menuett I, II

– Konvergenzie 5 | Convergence 5

VI. Gigue

– Tri v jednom | Three in One

VII. Prelúdium | Prelude

Improvizačný projekt maďarsko – slovenského dua predstaví inšpirujúce hudobno-tanečné variácie, ktorých hlavnou témou bude hudba zo súit pre sólové violončelo Johanna Sebastiana Bacha. Projekt bol premiérový s úspechom uvedený minulý rok na partnerskom festivale Konvergencií Arcus Temporum v maďarskej Pannonhalme.

An improvisational project of a Hungarian-Slovak duo will present inspiring musical and dancing variations, whose main theme will be the music from the suites for a solo cello of Johann Sebastian Bach. This project was successfully introduced on a partner festival of Convergence, Arcus Temporum, in Hungarian Pannonhalma, last year.

3. KONCERT | ŠTVRTOK | 23. 9. 2010 | 21:00 HOD. | DESIGN FACTORY

JURAJ GRIGLÁK & HOSTIA | GUESTS
JAZZ BASS ACOUSTIC & ELECTRIC PROJECT

3RD CONCERT | THURSDAY | 23RD SEPTEMBER 2010 | 9.00 PM | DESIGN FACTORY

JURAJ GRIGLÁK – kontrabas, basgitara | double bass, bass guitar

BERNHARD WIESINGER (AT) – saxofón | saxophone

MICHAL BUGALA – gitara | guitar

BORIS ČELLÁR – gitara | guitar

ROBERT VIZVÁRI – basgitara | bass guitar

EUGEN VIZVÁRI – klávesy | keyboard

GREGOR FTICAR (SLO) – klavír | piano

MARTIN VALIHORA – bicie | drums

V projekte Jazz Bass chcem ukázať svoje dve jazzové tváre: akustický jazz s kontrabasom i fusion s basgitarou. Rád by som predviedol rôzne polohy a farby kontrabasu i basgitary: od ich zvuku v intímnejších komorných zostavách (duo: dve basgitary, trio: kontrabas, klavír, gitara) až po mohutný zvuk nadupaného fusion. Podľa toho som samozrejme vyberal i repertoár. Zahráme vlastné kompozície i skladby jazzových veľikánov, akými boli napríklad George Gershwin alebo Herbie Hancock. Na koncert som si pozval hudobníkov, s ktorými hrávam posledné roky najviac a sú mi muzikantsky najbližší, čo cítim na našej zohratosti a spoločnom feelingu. Okrem nich budú dotvárať akustický a elektrický svet tohto projektu moji ďalší priatelia a vynikajúci hudobníci.

Príjemné počúvanie!

JURAJ GRIGLÁK

Juraj Griglák patrí k rešpektovaným a vyhľadávaným slovenským jazzmanom. Ako dvadsaťdvaročný si na pódii Bratislavských jazzových dní spontánne zadžemoval s fenomenálnym Stanleyom Clarkom, dnes svoj všestranný talent delí medzi klasickú hudbu v Slovenskej filharmónii a domáce i zahraničné klubové aj festivalové pódia. www.jurajgriglak.net

In the Jazz Bass project I want to show my two jazz faces: acoustic jazz with double bass on one hand and fusion with a bass guitar on the other hand. I would like to perform many positions and colors of double bass and bass guitar: from their sound in more intimate chamber line-up (duo: two bass guitars, trio: double bass, piano, guitar) to a massive sound of dynamic fusion. I bore that in mind, when I was creating the repertoire. We will play our own compositions and pieces of the greatest jazz players, such as George Gershwin and Herbie Hancock. I invited musicians, with whom I have played intensively for a couple of years and who are musically very close to me. I feel that when I see coordination and the common feeling coming out of our band. Some other excellent musicians, my good friends at the same time, will also take part on the creation of an acoustic and electric world of this project.

I wish you a pleasant musical experience!

JURAJ GRIGLÁK

Juraj Griglák belongs to the respected and sought-after Slovak jazzmen. When he was 20 years old, he jammed spontaneously with the phenomenal musician Stanley Clark on the podium of Bratislava Jazz Days. Nowadays, he divides his universal talent between the classical music in the Slovak Philharmonic and podiums of clubs or even festivals. www.jurajgriglak.net

4. – 6. KONCERT | PIATOK | 24. 9. 2010 | 17:30 HOD. | KONIEC CCA 21.00 HOD. | DESIGN FACTORY

BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY VII BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT VII

4TH – 6TH CONCERT | FRIDAY | 24TH SEPTEMBER 2010 | 5.30 PM | ENDS APPROX. 9.00 PM | DESIGN FACTORY

HUDBA A PRAVDA | BACH A BERGER MUSIC & TRUTH | BACH & BERGER

IGOR KARŠKO (SK-CH) – husle | violin

MILAN PALA – husle | violin

PROGRAM Roman Berger (1930)
– Konvergenzie pre husle | Convergence for violin (1969)

Johann Sebastian Bach (1685–1750)
– Ciaconna z Partity č. 2 d mol pre sólové husle BWV 1004 | Ciaconna from Partita No. 2 in D minor
for solo violin BWV 1004

PRESTÁVKA | INTERMISSION

DUMKY A ROMANCE DUMKY & ROMANCES

BRITA MARGARETA BRANDT (SE) – soprán | soprano

IGOR KARŠKO (SK-CH) – husle | violin

NORA SKUTA – klavír | piano

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

ZEMLINSKY | SCHÖNBERG

IRMGARDE MESSIN (AT) – flauta | flute

RONALD ŠEBESTA – klarinet | clarinet

IVANA PRISTAŠOVÁ (SK-AT) – husle | violin

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

NORA SKUTA – klavír | piano

PROGRAM Antonín Dvořák (1841–1904)

– Klavírne trio č. 4 e mol op. 90 B. 166 „Dumky“ | Piano Trio No. 4 in E minor, Op. 90 B. 166 “Dumky”

I. Lento maestoso | Allegro vivace, quasi doppio movimento | Tempo | I Allegro molto

II. Poco adagio | Vivace non troppo

III. Andante | Vivace non troppo | Andante – Allegretto

IV. Andante moderato (quasi tempo di marcia) | Allegretto scherzando | Meno mosso | Allegro – Moderato

V. Allegro

VI. Lento maestoso | Vivace, quasi doppio movimento | Lento | Vivace

Dmitrij Šostakovič (1906–1975)

– Sedem romancí na básne Alexandra Bloka op. 127 | Seven Romances on Poems of Alexander Blok, Op. 127 (1967)

I. Pieseň Ofélie | Ophelia's Song

II. Gamayun – prorocký vták | Gamayun, Bird of Prophecy

III. Boli sme spolu | We were Together

IV. Mesto spí | The Town Sleeps

V. Búrka | The Storm

VI. | Tajomné znamenia | Secret Signs

VII. Hudba | Music

PRESTÁVKA | INTERMISSION

PROGRAM Alexander Zemlinsky (1871–1942)

– Trio pre klarinet, violončelo a klavír d mol op. 3 | Trio for Clarinet, Cello and Piano in D minor, Op. 3

I. Allegro ma non troppo

II. Andante

III. Allegro

Arnold Schönberg (1874–1951)

– Komorná symfónia op. 9 č. 1 (úprava Antona Webera pre flautu, klarinet, husle, violončelo a klavír) | Chamber Symphony No. 1, Op. 9 (arr. A. Webern for flute, clarinet, violin, cello and piano)

„Vstupujeme do posvätného priestoru, naplneného ľudskými emóciami i niečím ťažko definovateľným, čo ich pre-sahuje. Dotýkame sa hraníc: interpreti, ktorí sa odvážia hrať, i poslucháči, ktorí sa nechajú unášať prúdom hudby. My všetci. Tanec? Áno. Tanec života a smrti v priestoroch katedrály. Farebné, svetlom vyplnené okná, prinášajúce prostredníctvom tridsiatich dvoch variácií tisíce obrazov – všetko hlasom jediných huslí.“

GIDON KREMER O CIACONNE D MOL J. S. BACHA

„Tieto skladby sú skutočne grandióznymi monolitmi, porovnateľnými čo do náročnosti azda len s Bachovými sláčikovými monumentmi.“

JAROSLAV ŠTASTNÝ O KONVERGENCIÁCH R. BERGERA

Skladateľ, klavirista, pedagóg a mysliteľ **Roman Berger** (1930) pochádza z rodiny evanjelického kňaza z poľského Cieszyna (počas 2. svetovej vojny väzňa koncentračných táborov v Osvienčime a Dachau). Hudbe sa venoval spočiatku súkromne počas štúdií na gymnáziu v Českom Těšíne, neskôr na Vysokej hudobnej škole v Katoviciach. V rokoch 1952–1956, po nútenom presťahovaní rodiny do Bratislavy, študoval klavír na Vysokej škole múzických umení (u Frisca Kafendu a Štefana Németha-Šamorínskeho), neskôr v rokoch 1961–1966 kompozíciu v triede Dezidera Kardoša. V tomto období pôsobil ako pedagóg klavírnej hry na Konzervatóriu v Bratislave a pracovník Zvukového štúdia Československej televízie. Od roku 1972 bol zbavený zamestnania, vylúčený zo Zväzu slovenských skladateľov a jeho diela sa niekoľko rokov nesmeli uvádzať. V rokoch 1977 až 1991 pôsobil na Umenovednom ústave SAV. Spolu so skladateľmi Iljom Zeljenkom, Ivanom Paríkom, Petrom Kolmanom a d. patrili ku skladateľskej generácii, ktorá výrazne profilovala

“We enter a solemn space, filled with human emotions but reaching out for more. We come to conclusion in every direction – for the musician who just dared to play it, for the listener who dared to be carried away by – in – the flow of sound, for all of us. Forever. A dance? Yes. A dance of life and death, in the architecture of a cathedral. The coloured, light-filled Windows, the thirty-two variations express thousands of motions, all through the voice of one violin.”

GIDON KREMER ON BACH'S CIACONNA IN D

“These compositions are genuinely grandiose monoliths comparable, in terms of their demands, only with Bach's monumental pieces for string Instruments.”

JAROSLAV ŠTASTNÝ ON BERGER'S KONVERGENCIE

A composer, pianist, teacher and thinker **Roman Berger** (1930) comes from a family of a Lutheran priest from Polish Cieszyn (held prisoner during the Second World War in concentration camps Auschwitz and Dachau). He studied music privately during his studies at a high school in Český Těšín, later, at the University of Music in Katowice. After a forced migration of his family to Bratislava, he studied piano at the Academy of Performing Arts from 1952–1956 and composition in class of Dezider Kardoš from 1961–1966. At this time he taught piano at the Conservatory in Bratislava and worked at the sound studio of Czechoslovak television. In 1972 he was forced to leave his work and the union of Slovak composers; his pieces were prohibited to be played for several years. In years 1977–1991 he worked at the Institute of Musicology of Slovak Academy of Sciences. Berger, together with Ilja Zeljenka, Ivan Parík, Peter Kolman and

scénu slovenskej vážnej hudby najmä počas 60. rokov 20. storočia. Z tohto obdobia pochádzajú Bergerove významné kompozície, napr. orchestrálne *Transformácie*, *Memento po smrti Mirka Filipa*, klavírna *Sonáta 1960* alebo trojica *Konvergencií* pre sólové sláčikové nástroje z prelomu 60. a 70. rokov. K významným dielam z 80. rokov patria *De profundis* pre bas, klavír, violončelo a elektroniku či v roku 1997 dokončený organový cyklus *Exodus*, prinášajúci pre skladateľovo dielo príznačné etické a humanistické posolstvo. Popri kompozičnej činnosti sa od začiatku 60. rokov systematicky venuje aj publikovaniu textov zväčša s výrazným spoločensko-kritickým zameraním (výber vyšiel v knihách *Hudba a pravda* a *Dráma hudby*).

Medzi organizátorské aktivity R. Bergera patrí spoluzaloženie seminárov Matematika a hudba (s Belom Riečanom, od roku 1984), spoluzaloženie festivalu Melos-Étos (1991) či členstvo v porote Medzinárodnej skladateľskej súťaže W. Lutosławského vo Varšave. Roman Berger je držiteľom viacerých ocenení, o. i. Ceny J. L. Bellu, Ceny československej kritiky, Ceny J. G. von Herdera a Výročnej ceny Ministra kultúry a národného dedičstva Poľskej republiky za vynikajúce výsledky v oblasti hudby.

(RK)

„Doufejme, že národy, které mají a reprezentují umění, nikdy nezahynou, byť by byli sebemenší. Promiňte mi to, ale chtěl jsem Vám jen říci, že umělec má také vlast, pro níž musí mít pevnou víru a vřelé srdce.“

ANTONÍN DVOŘÁK

Dvořák, podobne ako mnohí jeho súčasníci v 19. storočí, chápal svoj národ v širšom kontexte slovanstva, preto ani jeho hudobné inšpirácie neboli regionálne ohraničené. Komponoval „české“ polky, furianty, ale aj „poľské“ mazurky či „ukrajinské“ dumky a až do neskorého veku sa živo zaujímal o ľudové piesne všetkých slovanských národov. Práve dumky, v pôvodnej podobe melancholické epické balady, podnietili vznik jednej z najpopulárnejších Dvořákových kompozícií. *Dumky pre husle, violončelo a klavír*, štvrté a posledné klavírne trio skladateľa, vznikli medzi novembrom 1890 a februárom 1891. Skladbu, v ktorej zádušnú melanchóliu striedajú veselé tanečné časti, Dvořák charakterizoval ako „určenú rovnako pre náročnejšie i menej náročné uši“ a zaradil ju na každý zo štyridsiatich koncertov, ktorými sa v roku 1892 lúčil s domovinou pred odchodom do „Nového sveta“.

(AJ)

V roku 1967 požiadali Galina Višnevskaja a Mstislav Rostropovič Šostakoviča o piesňový cyklus pre hlas a violončelo. Po začatí práce na kompozícii sa Šostakovič rozhodol rozšíriť koncepciu o husľový a klavírny part. (Klavír s desivým unisonom sa objavuje prvýkrát v piesni *Gamayun – prorocký vták*; husle reprezentujú protiklad – nebesia a sú použité v jedinej pastorálnej časti cyklu *Boli sme spolu*.) Tri nástroje sprevádzajú hlas v rozličných kombináciách a všetky štyri sa spoja až v poslednej časti cyklu, kde sa konflikt tragických a pastorálnych nálad rozplynie v tichu.

BÁLINT VERES

others, belonged to the generation of composers, who markedly shaped the Slovak classical music scene, mostly in the 1960s. Orchestral *Transformations*, *Memento after the death of Mirko Filip*, piano *Sonata 1960* or three *Konvergenzie* for solo strings from late 60s and early 70s are the most important Berger's pieces of that period. One of his significant compositions of 1980s was *De profundis* for bass, piano, cello and electronics; or the organ cycle *Exodus*, finished in 1997, considered as his ethical and humanistic message. Roman Berger is not only known for his musical pieces: since 1960s he also writes systematically, being a profound social critic (a selection was published in the books *Music and Truth* and *Drama of Music*).

Organisation activities of R. Berger include co-founding of seminar Mathematics and music (with Belo Riečan, in 1984) and of the festival Melos-Étos (1991), membership in the jury of the Witold Lutosławski International Composition Competition in Warsaw belong to. He is a holder of many awards, e.g. J. L. Bella Award, Czechoslovak critic Award, J. G. von Herder Award and an annual award of Culture Minister and national heritage of Polish Republic for excellent achievements in music.

(RK)

„Veľký umelec, ktorý disponuje všetkým potrebným na vyjadrenie toho najpodstatnejšieho, musí rešpektovať hranice krásy, i keby ich posunul oveľa ďalej ako boli doposiaľ...”

ALEXANDER ZEMLINSKY V LISTE ARNOLDOVI SCHÖNBERGOVI (1902)

Ako píše Christy Morgan, je iróniou osudu Alexandra Zemlinského (1871–1942), že napriek mimoriadnemu talentu kariéru i dielo tohto rakúskeho skladateľa, dirigenta a pedagóga zatienilo najskôr pôsobenie jeho mentora Gustava Mahlera (1860–1911) a neskôr i jeho najvýznamnejšieho žiaka Arnolda Schönberga (1874–1951).

Zemlinského starý otec Anton Semlinski bol pôvodom zo Žiliny, no skladateľ sa narodil vo Viedni. Rodina, ktorá konvertovala na judaizmus, umožnila chlapcovi už od útleho detstva kontakt s hudbou a neskôr podporila aj jeho štúdium klavíra a kompozície na viedenskom Konzervatóriu. Schopnosti mladého hudobníka neunikli pozornosti Johanna Brahmsa, ktorý veľkoryso odporučil Zemlinského *Klarinetové trio* (1896) svojmu vydavateľovi Simrockovi. V približne tom istom čase pracoval skladateľ na opere *Sarema* (premiéra 1897), ocenenej na súťaži operných diel v Mníchove. Tá Mahlera zaujala natoľko, že podporil Zemlinského reputáciu uvedením jeho ďalšej opery *Es war einmal* (1900). V rovnakom roku spoznal skladateľ Almu Schindlerovú. Stretávanie učiteľa a žiačky sa zmenilo na lúboštný vzťah, ktorému však okolie príliš neprialo. Alma Schindlerová sa krátko po rozchode so Zemlinským stala napokon v roku 1902 Almou Mahlerovou.

“Let us hope, that nations, which possess and represent art, will never cease to exist, even the smallest ones. Excuse me, please, but I wanted to tell you that an artist has also got a homeland for which he has to have a strong faith and an open heart.”

ANTONÍN DVOŘÁK

Dvořák understood his nation in a greater context of Slavism, similarly to many of his contemporaries of the 19th century. That is the reason why his musical inspirations weren't regionally bordered. He composed “Czech” polkas, furiant, “Polish” mazurkas or “Ukrainian” dumky and he was very interested in folk songs of all Slavic nations until his senescence. “Dumky”, in their former versions melancholic epic ballads, stimulated the creation of one of the most popular Dvořák's compositions. “Dumky” for violin, cello and piano, fourth and last piano trio of the composer, were composed between November 1890 and February 1891. The piece, in which a gloomy melancholy varies with joyful dancing parts, Dvořák characterized as “assigned to more discriminating ears and the ones which are less so” and he included it in every one of forty concerts, considered as a farewell with his nation before leaving to the “New World”.

(A)

In 1967 Galina Vishnevskaya and Mstislav Rostropovich requested a song cycle for voice and cello from Shostakovich. After starting its composition Shostakovich decided to add a violin and a piano part in order to complete his conception. (The piano appears first in *Gamayun, Bird of Prophecy* with its frightful *unisoni*; the violin recalls the opposite, celestial pole and appears first in the only pastoral movement of the cycle, *We were Together*.) The three instruments accompany the singer in various combinations and all four unite only in the last movement. Here the conflict of tragic and pastoral moods dissolves in calmness.

BÁLINT VERES

Medzi Mahlerových viedenských protežantov patril aj Arnold Schönberg (jeho rodičia sa do Viedne prisťahovali z dnešnej Bratislavy). So Zemlinským sa poznali od polovice 90. rokov, kedy Schönberg hral na violončele v jeho orchestri Polyhymnia. O tri roky starší Zemlinsky sa stal jediným Schönbergovým pedagógom (neskôr učil aj Webera a Berga), ich vzťah sa zmenil na blízke priateľstvo a nakoniec sa vďaka svadbe so Zemlinského sestrou Mathilde stali aj príbuznými. V roku 1904 založili s podporou Mahlera Vereinigung Schaffender Tonkünstler, ktoré malo za cieľ presadzovať vo Viedni novú hudbu. Zemlinsky sa vo Viedni aj s Mahlerovou pomocou etabloval ako vyhľadávaný operetný a operný dirigent, čo mu pomohlo získať v roku 1911 post v pražskom Nemeckom krajskom divadle. Ten si vďaka autorite udržal aj po vzniku Československej republiky a v roku 1924 premiéroval v Prahe Schönbergovu monodrámu *Erwartung*. Vzájomné vzťahy oboch hudobníkov však postupne chladli. Aj vďaka tomu, že Zemlinsky – hoci ho sotva možno považovať za konzervatívneho – nebol ochotný akceptovať radikálne „prekročenie hraníc krásy“, ktoré pre neho garantovala neskororomantická tonalita: Brahmsovo, no najmä Wagnerovo a Mahlerovo hudobné dedičstvo. Na túto riskantnú cestu (na jej konci bol vznik 12-tónovej techniky), považujúc ju za dejinnú nevyhnutnosť, sa Schönberg vydal v dielach z obdobia *Kammersymphonie für 15 Soloinstrumente op. 9* (premiéra 1907). Dve verzie skladby, pre klavírne kvinteto a pre flautu, klarinet, husle, violončelo a klavír, vytvoril v roku 1923 Anton Webern.

Podobne ako osudy Bartóka či Martinů, aj životy Zemlinského a Schönberga ovplyvnil nástup fašizmu v Európe. Obidvaja boli v 30. rokoch donútení emigrovať do USA, odkiaľ sa už do Európy nevrátili.

(A)

LITERATÚRA:

MORGAN, Christy: *Alexander von Zemlinsky and the Influence of the Mahlers and Schönberg*. Musical Opinion, 2006.

BEAUMONT, Alexander: *Alexander Zemlinsky*. In: Grove Music Online.

“A great artist who possesses everything needed to express the essentials, must respect the boundaries of beauty, even if he extends them far further than hitherto”

ALEXANDER ZEMLINSKY IN A LETTER TO ARNOLD SCHÖNBERG (1902)

As Christy Morgan writes, it's an irony of fate of an Austrian composer, a conductor and a teacher Alexander Zemlinsky (1871–1942), that despite his extraordinary talent, his career and works have been shadowed by both his mentor Gustav Mahler (1860–1911) and his most important student Arnold Schönberg (1874–1951) a few years later.

Zemlinsky's grandfather, Anton Semlinski, came from Žilina, but Zemlinsky was born in Vienna. His family, which converted to Judaism, allowed the boy to build a relationship with music in his early childhood and later supported his studies of piano and composition at the Vienna Conservatory. Abilities of the young musician were noticed by Johannes Brahms, who generously recommended Zemlinsky's *Clarinet trio* (1896) to his publisher, Simrock. Just about the same time, Zemlinsky worked on an opera *Sarema* (premiere 1897), awarded at the opera works competition in Munich. It impressed Mahler so much that he backed up Zemlinsky's reputation growth by publishing his next opera *Es war einmal* (1900). Shortly after it was published, Zemlinsky met Alma Schindler. Meetings of the teacher and his student gradually changed into a romantic relationship that was not approved of by the others. After they broke up, Alma married Mahler in 1902.

Arnold Schönberg belonged to Mahler's Vienna protégés (Schönberg's parents moved to Vienna from today's Bratislava). Schönberg and Zemlinsky got to know each other since middle 1890s, when Schönberg played the cello in his

Polyhymnia orchestra. Three years older Zemlinsky became Schönberg's only teacher (later, he also taught Webern and Berg), their relationship changed into a close friendship and through marriage of Zemlinsky's sister Mathilde they became related. In 1904 Zemlinsky and Schönberg, together with Mahler's support, founded Vereinigung Schaffender Tonkünstler, which aimed to promote new music in Vienna. Along with Mahler's help, Zemlinsky established a reputation as an operetta and opera conductor in Vienna, which helped him earn the post in the Prague New German Theatre in 1911. Thanks to his authority, he managed to retain his position after the formation of Czechoslovakia, and in 1924 premiered in Prague with Schönberg's monodrama *Erwartung*. However, the relationship of the two musicians was slowly declining also because Zemlinsky – who is hardly to be considered conservative – wasn't willing to accept radical "transgression of the boundaries of beauty" symbolized for him in tonality of neo-romanticism: Brahms', and especially Wagner's and Mahler's musical legacy. Seeing it as a historical necessity, he decided to set out for this risky journey (at its end was a creation of twelve-tone technique), whose influence can be seen in his compositions in the time of *Kammersymphonie für 15 Soloinstrumente op. 9* (premiere in 1907). Two versions of this piece, one for a piano quintet and the other one for flute, clarinet, violin, cello and piano, were created by Anton Webern in 1923.

Bartók, Martinů, Zemlinsky's and Schönberg's lives were influenced by the outbreak of fascism in Europe. Zemlinsky and Schönberg were both forced to emigrate to the USA in the 1930s from where they never returned back to Europe.

(AJ)

SOURCES:

MORGAN, Christy: *Alexander von Zemlinsky and the Influence of the Mahlers and Schönberg*. Musical Opinion, 2006.

BEAUMONT, Alexander: Alexander Zemlinsky. In: Grove Music Online.

7. KONCERT | PIATOK | 24. 9. 2010 | 21:30 HOD. | DESIGN FACTORY

BEING DUFAY

7TH CONCERT | FRIDAY | 24TH SEPTEMBER 2010 | 9.30 PM | DESIGN FACTORY

JOHN POTTER (UK) – tenor | tenor

AMBROSE FIELD (UK) – elektronika | live and studio electronics

MICHAEL LYNCH (UK) – video art

PROGRAM Hudba na vokálne fragmenty z diel Guillaumea Dufaya | Music based on vocal fragments
by Guillaume Dufay (1397–1474)

Ma belle dame souveraine

Je me plains

Electronic intermission I.

Being Dufay (Quel fronte signorille in paradiso)

Electronic intermission II.

Je vous pri

Electronic intermission III. (Presque quelque chose)

Sanctus (Domine probasti me)

Electronic intermission IV.

La dolce vista

DUFAY V PRÍTOMNOM ČASE

Ako skladateľ pracujem s moderným materiálom, no vždy ma fascinovala hudba napísaná pred stáročiami. Renesancia je pre mňa osobne nádhernou epochou dejín ľudstva, ktorá sa z nejakých dôvodov v hudbe opäť dostala do centra záujmu až v súvislosti s inováciami posledných dekád 20. storočia. V obidvoch spomínaných obdobiach nepredstavuje akt hudobnej tvorby niečo, čo by malo byť naveky vytesané do skaly, ale skôr procesy žijúce a dýchajúce imagináciou konkrétnych hudobníkov a ich poslucháčov.

Being Dufay je odpoveďou na túto „novú“ renesanciu, pričom viac než hromadenie alebo koláž hudobného materiálu som sa snažil vytvoriť priestor, kde by niečo veľmi staré mohlo organicky koexistovať s najaktuálnejšími hudobnými výdobytkami. Tento koncept vzťahu mi priniesol značnú slobodu v skúmaní nových hudobných teritórií, umožňujúc spojiť nové melodické štruktúry a moderné spracovanie zvuku do neobyčajnej a bohatej sónickej textúry.

Guillaume Dufay bol v 15. storočí priekopníkom harmonického uvažovania v prevažne lineárnom, polyfonicom svete. Pracoval s technikami štruktúrovania hudby na báze už existujúceho materiálu a bol majstrom v tvarovaní hudobnej faktúry, čo mu umožnilo zrozumiteľnosť textu napriek značnej zložitosti hudobného procesu. Frgamenty Dufayových diel ostávajú v tomto projekte úplne nezmenené a slúžia ako referenčný moment – akýsi *cantus firmus* nových skladieb.

Hoci práca s elektronikou ponúka obrovské množstvo tvorivých možností, snažil som sa dosiahnuť limity tohto média, vytvoriť nové spektrum hudobných farieb a – azda najviac zo všetkého – vyvarovať sa určitej mechanickosti, ktorá je často sprievodným javom práce s technológiami. Tieto idey vytvorili priestor, v ktorom možno vstúpiť do subjektívneho a expresívneho sveta obrazov.

AMBROSE FIELD

DUFAY IN THE PRESENT TENSE

As a composer, I use modern materials, but have also been fascinated since an early age by music written centuries ago. For me, the Renaissance contains a wonderful corner of humanity that somehow refuses to resurface again until the musical innovations of the later part of the 20th century. In both cases, the act of creating music was not something that should be forever fixed in stone, but instead, the process lived and breathed through the imagination of individual musicians and their listeners.

Being Dufay is a response to this „new“ Renaissance, and rather than being an assemblage or collage, I sought to create a space where the very old could co-exist with some of music's most recent developments. A considerable freedom to explore new musical territories resulted from this relationship, enabling me to bring together new melodic structures and advanced sound processing, creating a rich and unusual sonic tapestry.

Guillaume Dufay was a true 15th-century pioneer, who established ideas of harmony and stasis in a largely linear, polyphonic world. He worked with techniques for structuring his music around pre-existing materials, and was a master of musical texture – permitting the text to be understood clearly despite considerable levels of underlying intricacy. The fragments of original Dufay on this record are always presented entirely unaltered, and themselves serve as a reference point or *cantus firmus* within these new pieces.

Although working with electronics offers many creative possibilities, I wished to explore the limits of the medium, produce a new set of musical colours, and perhaps above all, avoid the often mechanical aspects of working with technology. Crucially, the results of these ideas had then to enter the realm of the personal, the cinematic and the expressive.

AMBROSE FIELD

Guillaume Dufay sa narodil na sklonku 14. storočia na hraniciach dnešného Belgicka a Francúzska. Do svojej smrti v roku 1474 bol najvýznamnejším skladateľom svojej doby. Veľkú časť života cestoval medzi Talianskom, Savojskom, Flámskom a severným Francúzskom, pričom absorboval veľké množstvo hudobných vplyvov, čo z neho robí jedného z prvých skutočne európskych skladateľov. Napísal veľké množstvo sakrálnych kompozícií, no je tiež známy ako autor ľúbostných piesní. Ako bolo v jeho dobe zvykom, aj on si rád požičiaval hudbu iných skladateľov, ktorú začleňoval do svojich diel. V Dufayových skladbách preto ďalej žije hudba jeho súčasníkov i predchodcov.

WWW.ECMRECORDS.COM

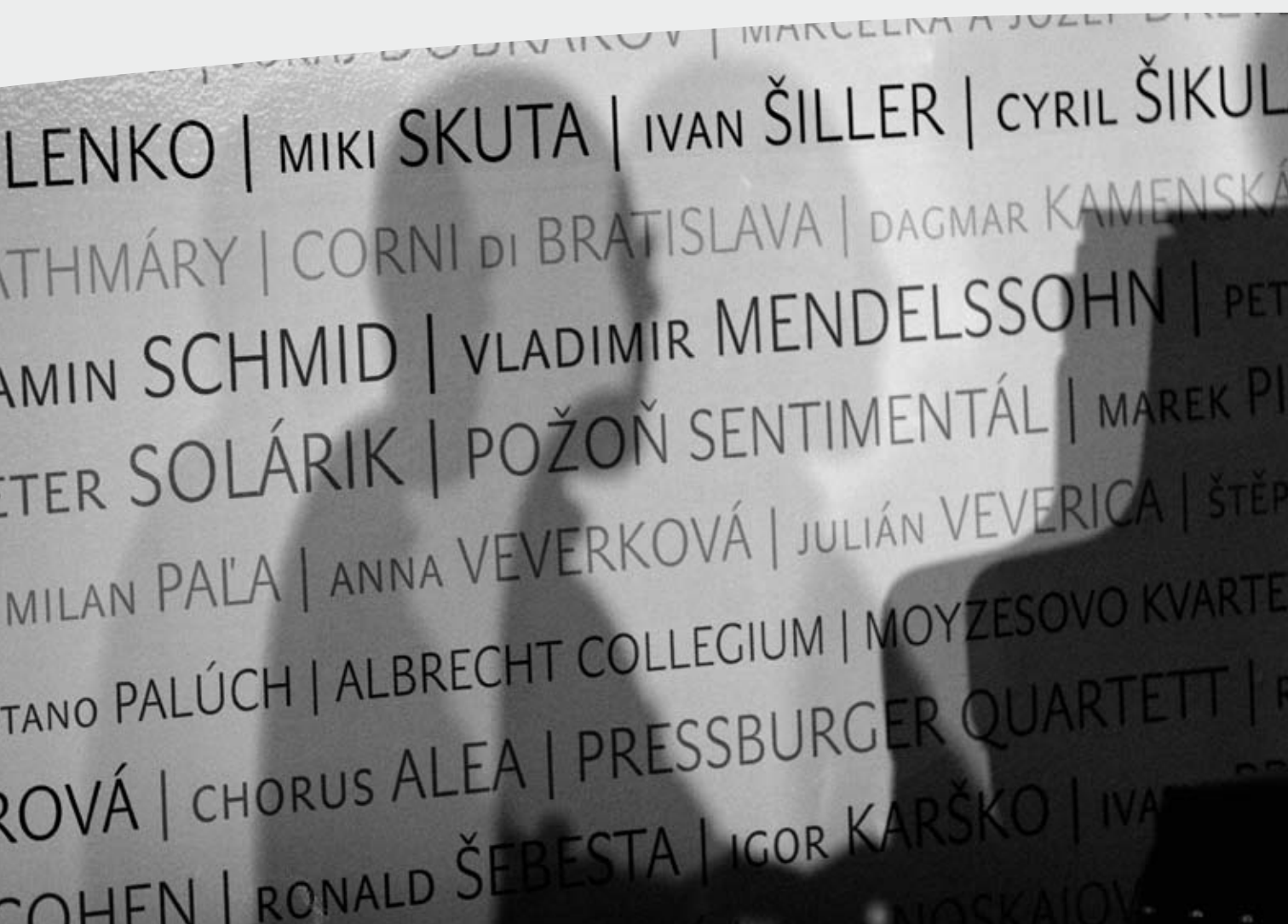
Guillaume Dufay was born at the very end of the 14th century on the borders of what would become Belgium and France. By the time of his death in 1474 he was the most distinguished composer of his time. He travelled a great deal between Italy, Savoy and Flanders and northern France, absorbing many musical influences along the way, making him perhaps one of the first truly European composers. He was a prolific composer of sacred music, but he is also remembered as a writer of a large number of sensual love songs. Like all composers of his day he was a consummate borrower of other composer's music, and woven into his own pieces are many tunes by his contemporaries and predecessors.

WWW.ECMRECORDS.COM

8. KONCERT | SOBOTA | 25. 9. 2010 | 18:00 HOD. | DESIGN FACTORY

FÚGA SLOV A OBRAZOV
FUGUE OF WORDS AND PICTURES

8TH CONCERT | SATURDAY | 25TH SEPTEMBER 2010 | 6.00 PM | DESIGN FACTORY

MIKI SKUTA – klavír | piano

DANIEL HEVIER – improvizované slovo, maľba, pohyb | improvised words, painting and movement

PROGRAM **Johann Sebastian Bach** (1685–1750)
– Chromatická fantázia a fuga d mol BWV 903 (s maľovaním D. Heviera) | Chromatic Fantasia and Fugue in D minor BWV 903 (with painting by D. Hevier)

Miki Skuta (1960)
– Improvizácia I. (so slovom D. Heviera) | Improvisation I. (with the words by D. Hevier)

J. S. Bach
– Toccata D dur BWV 912 (s maľovaním D. Heviera) | Toccata in D major BWV 912 (with painting by D. Hevier)

M. Skuta
– Improvizácia II. (so slovom D. Heviera) | Improvisation II. (with the words by D. Hevier)

J. S. Bach
– Toccata c mol BWV 911 (s maľovaním D. Heviera) | Toccata in C minor BWV 911 (with painting by D. Hevier)

M. Skuta
– Improvizácia III. (s maľovaním, slovom a pohybom D. Heviera) | Improvisation III. (accompanied by improvised painting, words and movement by D. Hevier)

J. S. Bach
– Taliansky koncert BWV 971: I. Allegro (so slovom D. Heviera) | Italian Concerto in F major BWV 971: I. Allegro (with the words by D. Hevier)

M. Skuta
– Improvizácia IV. (s maľovaním, slovom a pohybom D. Heviera) | Improvisation IV. (accompanied by improvised painting, words and movement by D. Hevier)

The project *Fugue of Words and Pictures*, prepared for this year, connects two outstanding and respected personalities of Slovak culture, whose rumor has already outreached the borders of Slovakia – Miki Skuta and Daniel Hevier. A fruit of their inspirative and intense cooperation is a composed program, overbridged by the personality of Johann Sebastian Bach. In 2010 the whole cultural world celebrates two significant anniversaries of this great man of human culture (260 years since his death and 325 years since his birth). The project *Fugue of Images and Words* wants to celebrate the anniversaries in a creative, dignified, inventive, unconventional, and at the same time a highly communicative manner.

The protagonists of this program will create a unique bond between music and artistic recitation. The musical part will mostly consist of pieces by J. S. Bach in a virtuoso interpretation of Miki Skuta and of his improvisations, in which he creatively recasts the message of the old maestro. Daniel Hevier will play the counterpart with his words and rhymes in the rhythm and facture of Bach's and Bach-like music. Moreover, he will accompany the improvisations of his partner, M. Skuta, with canvas-painting. Thanks to its originality and emotional deepness, the program is being performed not only in Slovakia (from Košice to Bratislava and from Komárno to Žilina), but also in foreign countries. This is not only a great way of joining the Bach anniversaries celebrations, which occur in the whole Europe and cultural world, but also a great opportunity to visualize the Slovak culture in other countries (in Vienna, Budapest, Brno, Prague...).

DANIEL HEVIER

Projekt *Fúga slov a obrazov*, pripravený na rok 2010, spája dve výrazné a rešpektované osobnosti slovenskej kultúry, ktorých ohlas už presiahol hranice Slovenska – Mikiho Skutu a Daniela Heviera. Plodom ich inšpiratívnej a intenzívnej spolupráce je komponovaný program, nad ktorým sa klenie osobnosť Johanna Sebastiana Bacha. V roku 2010 celý kultúrny svet oslavuje dve významné výročia tohto veľikána ľudskej kultúry (260 rokov od jeho smrti a 325 rokov od jeho narodenia). Projekt *Fúga slov a obrazov* chce osláviť túto osobnosť tvorivým, dôstojným, invenčným, netradičným, a pritom vysoko komunikatívnym spôsobom.

Protagonisti programu vytvoria unikátne spojenie hudby a slova. Hudba, ktorá zaznie, bude čerpať v prvom rade z hudobného odkazu J. S. Bacha v majstrovskej interpretácii Mikiho Skutu, ale aj v jeho improvizáciách, v ktorých tvorivo pretavuje odkaz tohto majstra. Daniel Hevier zasa vytvára slovný pandant vo forme veršov v rytme a v hudobnej faktúre Bachovej a bachovskej hudby. Navyše bude Daniel Hevier sprevádzať improvizácie svojho partnera M. Skutu maľovaním na plátno. Pre svoju originalnosť a emocionálnu hĺbku sa program uvádza nielen na Slovensku (od Košíc po Bratislavu a od Komárna po Žilinu), ale aj v zahraničí (Viedeň, Budapešť, Brno, Praha...). Ide teda o vynikajúcu príležitosť zviditeľniť slovenskú kultúru v zahraničí a tak sa pripojiť k oslavám bachovských výročí, ktoré prebiehajú v celej Európe a kultúrnom svete.

DANIEL HEVIER

9. KONCERT | SOBOTA | 25. 9. 2010 | 19:30 HOD. | DESIGN FACTORY OPEN AIR

BEZ LADU A SKLADU | 25

NARODENINOVÝ KONCERT | BIRTHDAY CONCERT

9TH CONCERT | SATURDAY | 25TH SEPTEMBER 2010 | 7.30 PM | DESIGN FACTORY OPEN AIR

PETER KOHOUT – saxofón, spev | saxophone, vocals

MARTIN BEĎATŠ – gitara | guitar

MICHAL KAŠČÁK – klávesy, spev | keyboard, vocals

PETER KAŠČÁK – basgitara, spev | bass guitar, vocals

RASTISLAV KUBICA – saxofón, spev | saxophone, vocals

PETER SLAMENŇ – bicie | drums

NETVRDTE, ŽE PRASA NEDOKÁŽE ČÍTAŤ

*„Netvrďte, že prasa nedokáže čítať,
že čítajúce prasa neexistuje.
Okuliare nasadí,
s čítaním si poradí.
Veď to pozná každé malé dieťa!”*

Asi by sa patrilo začať spomienkou na ten pamätný koncert na Mladej garde niekedy v roku 1986, kedy sme ich v Bratislave videli prvýkrát a zdôrazniť fakt, že hudobníci mali okolo pätnásť a spievajúci frontman, či lepšie povedané „frontboy” nejakých trinásť rokov. Pre nás, alternatívnu vysokoškolskú mládež, pohybujúcu sa medzi radikálnymi dlhovlasými androšmi a intelektom prekypujúcimi folkáčmi to bolo skutočne šokujúce. Veď sme sa sami považovali za mladú, prichádzajúcu generáciu, ktorá čaká na svoju príležitosť. A tu sa objavili tieto trenčianske deti (menovite: Michal Kaščák, Peter Kaščák, Martin Beďatš, Rasťo Kubica a Richard Rybníček), vyobliekané ako keby išli na birmovku, spievajúce o masovom sánkovaní, čítajúcich prasiatkach a o ambicióznom udavačovi (rytmu). A bolo to presné, ostré, poetické, veselé, provokatívne. Žiadne piesne o láske, mladosti či o tichu hôr.

DON'T SAY THAT A PIG CAN'T READ

*„Don't say that a pig can't read
That a reading pig doesn't exist.
It puts its glasses on,
Has no problem to read anything.
Even a small child knows that!”*

Maybe it would be suitable to start with a memory of that first concert at the Mladá garda campus some time in 1986. That is when we saw them for the first time in Bratislava. It might be good to add that the musicians were around 15 and the singing frontman, better to say “frontboy”, was about 13. For us, alternative university students oscillating somewhere between the radical long hair “androsches” and intellectually exuberating folk-adherents, it was really shocking. It was us whom we considered to be the young, upcoming generation waiting for its opportunity. And now, here they are – those kids from Trenčín (namely Michal Kaščák, Peter Kaščák, Martin Beďatš, Rasťo Kubica, and Richard Rybníček) clad as if they were going to the confirmation ceremony and singing about mass sleighing, reading pigs and an ambitious political informer. And singing was precise, sharp, poetic, funny, provocative. No more songs on love, youth or quietness of hills.

„Do write with a blue ink, all of you, there will be no other colour,” Michal Kaščák was singing at the end of the 80s and we all knew, what he meant by it. After being destroyed by the communists the independent scene was renewed, new festivals started, and student clubs (excluding discos) started to introduce the less conventional music. Bez ladu a skladu became a star of this scene: they performed on Rockfest, at the important festival in Lipnica (where the play-writer and dissident Václav Havel entered the podium after them), they played in students clubs, at the excellent Čertovo kolo, the magician Gerič did not allow them to perform at the stage of PKO in Bratislava, where they should have played with Pražský výběr... A special era when it started to „begin“, we laughed at communists, but we were afraid to stick out of the crowd. The songs of Bez ladu a skladu band were an important part of that era's soundtrack.

Later everything changed, even the staff of Bez ladu a skladu who was enriched by Peter Kohout, saxophone and Richard Rybníček changed his drum chair with Peter Slameň. The band held concerts, recorded, there was a memorable French tour, the performances at Czech festivals, at Dunajské vrzgoty and in the club Rockfabrik at Kominárska street. And the amazing thing was one of the first „last concerts“ of BLAS in PKO in the second part of which a new Michal's band Neuropa played. All the performances at the domestic Pohoda festival were excellent.

„Píšte všetci modrým perom, iná farba nebude,“ spieval Michal Kaščák koncom osemdesiatych rokov a my sme presne vedeli, čo tým myslí. Nezávislá scéna, po tom, ako bola komunistami zdecimovaná znovu oživala, vznikali festivaly, študentské kluby sa okrem diskotiek začali otvárať aj menej konvenčnej hudbe. Bez ladu a skladu sa stali hviezdou tejto scény, hrali na Rockfeste, na dôležitom festivale v Lipnici (kde po nich vystúpil na pódium dramatik-disident Václav Havel), koncertovali vo vysokoškolských kluboch, na výbornom Čertovom kole, kúzelník Gerič im zakázal vystúpiť v bratislavskom PKO, kde mali hrať spolu s Pražským výběrom... Zvláštna doba, kedy sa už „schylovalo“, z komunistov sme sa už smiali, ale stále sme sa báli „vytŕčať z davu“. Pesničky Bez ladu a skladu boli dôležitou súčasťou soundtracku k tejto dobe.

Potom sa všetko zmenilo, dokonca aj zostava Bez ladu a skladu, ktorú obohatil Peter Kohout na saxofóne a Richard Rybníček si vymenil miesto na bubeníckej stoličke s Petrom Slameňom. Kapela koncertovala a nahrávala, pamätané bolo francúzske turné, vystúpenia na českých festivaloch, na Dunajských vrzgotoch či v klube Rockfabrik na Kominárskej ulici. Úžasný bol jeden z prvých „posledných koncertov“ BLAS v PKO, v druhej časti ktorého zahrála nová Michalova kapela Neuropa. Skvelé boli všetky vystúpenia na domácej Pohode.

V čom spočíva sila a zvláštnosť kapely Bez ladu a skladu, ktorá tento rok oslavuje 25. narodeniny? Možno v tom, že keď začínali, mal Michal ešte pred mutáciou hlasu a jeho spoluhráči ešte nezarastali, no napriek veku pôsobili presvedčivo. Možno aj v tom, že v čase, keď aj onakvejší muzikanti nepohrdli pozvaním na festival politickej piesne a za nahrávaciu frekvenciu v Opuse či zaradenie do vysielať Československého rozhlasu boli ochotní „*podliezť aj na zem položenú latku*“, oni zostali pravdiví, slobodní a nezávislí. Myslím si, že sila a zvláštnosť tejto kapely spočíva hlavne v jej schopnosti robiť takmer detsky ľahké pesničky (často o vážnych veciach), ktoré majú v sebe obrovskú originalitu a presvečivosť. No a hlavne, Michal, Martin, Rasto, Rišo a všetci traja Petrovia sú krásni, číri a rovní ľudia. Počuť a vidieť ich hrať je veľkou radosťou, byť ich priateľom je obrovským privilegiom.

Ved' to, nakoniec, pozná každé malé dieťa...

JURAJ KUŠNIERIK

Where does the strength and individuality of the band Bez ladu a skladu celebrating 25th anniversary this year come from? Maybe in that fact, that when they started Michal was still before his voice mutation and his co-players were still not shaving their faces, and despite the age they seemed very convincing. Maybe also that at the time when other musicians had not scorned over the invitation to a festival of political songs, and for the recording time in Opus or for being broadcast in the Czechoslovak radio they would be willing to “*creep under the lath laid on earth*”, these guys remained truthful, free and independent. I think that the strength and special quality of this band consists in their ability to produce almost childishly easy songs (often about serious topics) that contains tremendous originality and conviction. And mainly, Michal, Martin, Rasto, Rišo and all three Peters are beautiful, pure and upright people. It is a big joy to listen to them and to watch them, and I consider it a great privilege to be one of their friends.

Well, at last, every little child knows this...

JURAJ KUŠNIERIK

10. KONCERT | NEDEĽA | 26. 9. 2010 | 15:30 HOD. | DESIGN FACTORY

3 + 2 + 1 + 1

KONCERT PRE DETI | CONCERT FOR CHILDREN

10TH CONCERT | SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 3.30 PM | DESIGN FACTORY

IVAN ŠILLER – klavír, recitácia | piano, recitation

ZUZANA BIŠČÁKOVÁ – klavír, recitácia | piano, recitation

FRANTIŠEK KIRÁLY – klavír, recitácia | piano, recitation

JAZZ POPS UP FERA BÁLEŠA

Hudba je ako skladačka. Niektoré jej diely sú malé, iné zase veľké. Možno ju vyjadriť tichom či slovom, ale napríklad aj číslami. Ak sa čísel nebojíte, pridte! V našej skladačke sa za nimi skrýva odveký základ hudby. Opäť sa na vás teší Ivan Šiller so svojimi hosťami.

Music is like a puzzle. Some of its parts are small, some are big. It can be expressed with silence or word and maybe even with numbers. If you are not afraid of numbers, come! The core of music is hidden behind our musical puzzle. Ivan Šiller and his guests are again looking forward to you.

11. KONCERT | NEDEĽA | 26. 9. 2010 | 18:30 HOD. | DESIGN FACTORY

BARTÓK | MARTINŮ | MATEJ

11TH CONCERT | SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 6.30 PM | DESIGN FACTORY

BOHDAN WARCHAL (1930–2000)

BY TENTO ROK OSLÁVIL 80. NARODENINY,
JEHO ORCHESTER JE SÚČASŤOU
SLOVENSKEJ KULTÚRY UŽ POLSTOROČIE.

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER BOHDANA WARCHALA

EWALD DANEL – umelecký vedúci, husle | artistic leader, violin

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

IVAN ŠILLER – klavír | piano

PROGRAM Bohuslav Martinů (1890–1959)

– Concertino pre husle, violončelo a klavír H. 231 | Concertino for Piano Trio and String Orchestra, H. 231

I. Allegro

II. Moderato

III. Adagio

IV. Allegro

Daniel Matej (1963)

– Stormy Monday (2010)

Witold Lutosławski (1913–1994)

– Pať ľudových melódií | Five Folk Melodies

I. Ach mój Jasieńko | O, my Johnny

II. Hej, od Krakowa jadę | Hey, I come from Cracow

III. Gaik | The grove

IV. Gąsior | The gander

V. Rektor | The Schoolmaster

Béla Bartók (1881–1945)

– Detom (arr. Leo Weiner) | To Children (arr. Leo Weiner)

STORMY MONDAY (PODĽA ŠTYROCH ROČNÝCH OBDOBÍ ANTONIA VIVALDIHO)

Jedným z najcharakteristickejších znakov môjho komponovania je „prepísovanie sa“ inými dielami – (väčšinou) od starých majstrov európskej hudby. *Writing through* (ako túto metódu nazval John Cage), alebo (v mojom prípade) skôr *re-writing*, teda „prepísovanie“ iných skladieb, sa zakaždým deje podľa nového kľúča. Výsledkom je niečo ako hudobný palimpsest. Miera odstránenia pôvodného textu, na mieste ktorého vzniká nový, môže byť rôzna: buď pôvodný aspoň čiastočne „presvitá“ alebo je odstránený úplne a jeho súvislosť s novým textom je známa iba autorovi. V každom prípade v tomto procese dochádza k zvláštnemu dialógu autora nového diela s autorom diela, ktoré tomu novému poslúžilo ako východisko, impulz, resp. dalo zmysel jeho vzniku...

V prípade *Stormy Monday* ide predovšetkým o dialóg s notoricky známou Vivaldiho skladbou *Le quattro stagioni*, pri jej vzniku však stáli aj ďalšie impulzy a asociácie: slávny film Mikea Figgisa, či ešte slávnejšie blues T-Bone Walkera, ako i skutočnosť, že Vivaldi aj Walker boli vo svojom prostredí priekopníkmi – Vivaldi priekopníkom konceptu sólového koncertu a husľovej hry a Walker ako priekopníkom moderného blues a hry na elektrickej gitare.

A keďže som skladbu písal v pôstnom období, nevdojak sa do nej vplietla i téma utrpenia a jeho zmyslu (navyše úvodná pasáž *Stormy Monday* odkazuje k inej mojej skladbe, *Ende*, ktorú som vytvoril pri príležitosti koncertu v rámci jedného Veľkého piatku s odkazom na posledné dve zo siedmich Ježišových slov na kríži) a napokon ešte aj (úplne náhodou) dva dátumy (ukončenie práce nad partitúrou a jej premiéra), ktoré mi každoročne pripomínajú dôležité udalosti v mojom živote. Asociácií dosť aj na desať skladieb... A predsa ešte jedna: text Walkerovho blues. Verím, že poslucháč si nájde pri jeho čítaní a počúvaní mojej skladby dostatočný priestor pre vlastné asociácie a väzby. Táto podivná zmes inšpirácií a asociácií bola v mojej hlave počas práce nad skladbou, ku ktorej vzniku dali podnet Ewald Danel a Ivan Šiller. S ňou napokon súvisia čiastočne aj dedikácie: mojej manželke, dcére a dlhoročným kolegom, priateľom Ewaldovi, Ivanovi a Jozefovi Luptákovi.

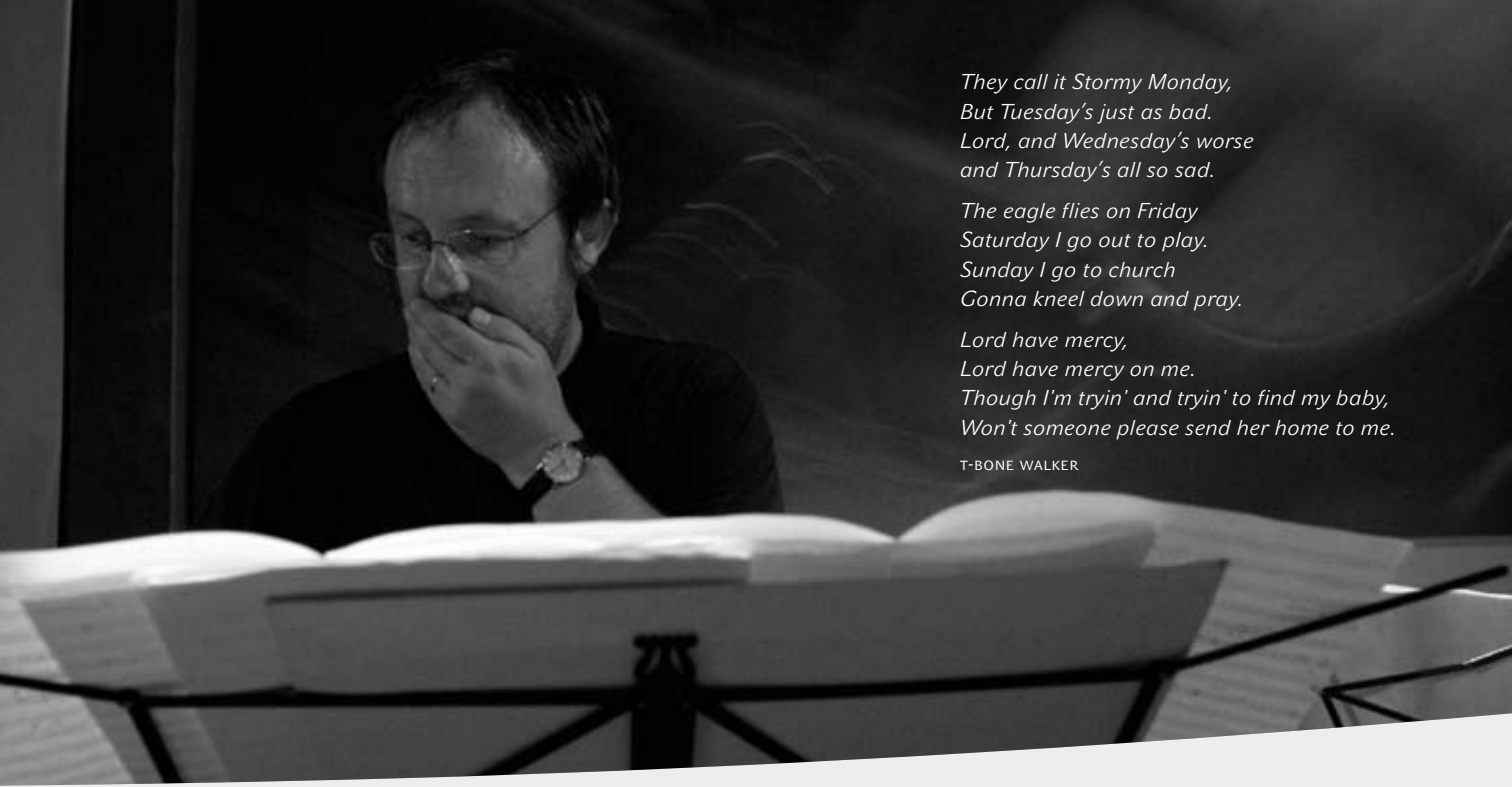
DANIEL MATEJ

STORMY MONDAY (AFTER LE QUATTRO STAGIONI BY ANTONIO VIVALDI)

One of the most characteristic signs of my composing is „rewriting through“ other works – (mostly) by old masters of European music. *Writing through* (as John Cage called this method) or (in my case) *re-writing* of other works happens always according to a new key. The result is something similar to a musical palimpsest. The level of deleting the original text at the point, where a new text starts can be different: either the original can be partly seen through or it is eliminated totally and only the author can recognize its contiguity with the new text. In any case, in this process a special dialogue occurs between the author of a new work and the author of the work that served as the basis or the impulse that gave the meaning to its origin...

In case of *Stormy Monday* there is mainly the dialogue with the notoriously known Vivaldi's work *Le quattro stagioni*. At its origin there were other impulses and associations: a famous film by Mike Figgis and the more famous blues by T-Bone Walker as well as the fact, that both Vivaldi and Walker were pioneers in their surroundings – Vivaldi as a representative of the concept of solo concert and violin play and Walker as a representative of modern blues and play on electrical guitar.

And since I was writing this composition during the season of lent, somehow the theme of suffering and its meaning intermingled with it. (Besides, the introduction part of *Stormy Monday* refers to my composition *Ende* that was created at the occasion of the concert that took place on a Good Friday with reference to the last two words of Jesus on the

*They call it Stormy Monday,
But Tuesday's just as bad.
Lord, and Wednesday's worse
and Thursday's all so sad.*

*The eagle flies on Friday
Saturday I go out to play.
Sunday I go to church
Gonna kneel down and pray.*

*Lord have mercy,
Lord have mercy on me.
Though I'm tryin' and tryin' to find my baby,
Won't someone please send her home to me.*

T-BONE WALKER

cross.) Even more, accidentally, those dates (finishing the work on the scores and the premiere) remind me every year of important events in my life. So many associations would be enough even for ten compositions... And still one more: text of Walker's blues. I think that while reading and listening to my composition the listener will find sufficient space for their own associations and connections...

This weird mixture of inspirations and association was in my head while I was working on the composition whose origin was motivated by Ewald Danel and Ivan Šiller. And this mixture of associations also inspired the dedication: to my wife, to my daughter and to my long-term colleagues and friends Ewald, Ivan and Jozef Lupták.

DANIEL MATEJ

12. KONCERT | NEDEĽA | 26. 9. 2010 | 20:00 HOD. | DESIGN FACTORY

ŠOSTAKOVIČ | DOHNÁNYI

12TH CONCERT | SUNDAY | 26TH SEPTEMBER 2010 | 8.00 PM | DESIGN FACTORY

RONALD ŠEBESTA – klarinet | clarinet

MARTIN NOVÁK (CZ) – lesný roh | French horn

IGOR KARŠKO (SK-CH) – husle | violin

MARIÁN SVETLÍK – husle | violin

VLADIMIR MENDELSSOHN (NL) – viola | viola

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello

MIKI SKUTA – klavír | piano

PROGRAM **Dmitrij Šostakovič** (1906–1975)

– Sláčikové kvarteto c mol č. 8 op. 110 | String Quartet in C Minor No. 8, Op. 110

I. Largo

II. Allegro molto

III. Allegretto

IV. Largo

V. Largo

Ernő Dohnányi (1877–1960)

– Sexteto pre klavír, husle, violu, violončelo, klarinet a lesný roh C dur op. 37 | Sextet for piano, violin, viola, cello, clarinet and French horn in C Major, Op. 37

I. Allegro appassionato

II. Intermezzo

III. Allegro con sentimento

IV. Finale: Allegro vivace, giocoso

„Každé dielo je formou osobného výrazu svojho tvorcu... Ak dielo nevyjadruje skladateľov pohľad na svet, jeho idey, potom si podľa môjho názoru nezaslúži, aby bolo stvorené.“

DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ

Hoci uvedený citát možno plne vziať na celé Šostakovičovo dielo, *8. sláčikové kvarteto*, skomponované v priebehu troch dní, si vzhľadom na toto vyznanie zaslúži zvláštnu pozornosť. Intímny charakter diela naznačuje už použitie štvortónovej témy, takzvaného *D-Es-C-H* motívu, ktorý je hudobným podpisom skladateľa a odkazuje na iný, oveľa citovanejší monogram, pochádzajúci od J. S. Bacha a neskôr použitý aj inými hudobníkmi (vrátane Schumanna, Liszta, Regera a Schönberga). Tento motív sa ako niť vinie celým Šostakovičovým dielom: možno ho nájsť v *1. husľovom koncerte* i v *2. klavírnej sonáte* (obe skladby vznikli v 40. rokoch), v *10. symfónii* (z raných 50. rokov), v *1. violončelovom koncerte* (skomponovanom v roku 1959) i v *15. symfónii*. Tento krátky motív určuje tiež každú z piatich častí *8. sláčikového kvarteta*.

Podľa Šostakoviča majú byť umelecké diela určitým svedectvom o duchovnom rozpoložení a výrazom vnútornej pravdivosti svojich tvorcov. A túto požiadavku ešte umocňuje, ak sa v diele objaví umelcov podpis. Na tomto mieste sa dostáva-me k často diskutovanej otázke: „Svedectvom čoho je táto dokonale vyvážená kompozícia, ktorú rámujú fúgované časti a obsahuje fragment revolučnej piesne, židovskú melódiu a alúzie na Beethovena, Čajkovského a Wagnera?“

Odpoveď by nebola komplikovaná, keby ju nestážovali viaczymyselné autorské komentáre a svedectvá. Najpravdepodobnejším pozadím vzniku skladby sú dve traumatické udalosti v Šostakovičovom živote: skladateľovi bola diagnostikovaná myelitída a pod intenzívnym politickým nátlakom bol donútený vstúpiť do Komunistickej strany. Podľa prvého publikovaného vydania bola partitúra dedikovaná obetiam vojny a fašizmu, no zdá sa pravdepodobnejšie, že pravdou je legenda, ktorá o tomto diele hovorí ako o Šostakovičovom epitafe.

BÁLINT VERES

“Every piece of music is a form of personal expression for its creator... If a work doesn't express the composer's own personal point of view, his own ideas, then it doesn't, in my opinion, even deserve to be born.”

DMITRI SHOSTAKOVICH

Although the quotation above fits absolutely to the whole work of Shostakovich, the *Eighth String Quartet*, which was written only in three days, deserves special attention regarding its confessional attitude. Its highly personal content is indicated by the four-note main subject, the so-called DSCH-motive, which is a musical signature of the composer and alludes to another, much cited musical monogram, the one which was initiated by J. S. Bach and later used by many musicians (including Schumann, Liszt, Reger and Schoenberg). The DSCH-motive consists of *D*, *E-flat* (in German terminology it is *Es*), *C* and *B* (in German terminology it is *H*) notes and this motive is a thread that runs all along in Shostakovich's oeuvre: it can be detected in his *First Violin Concerto* and *Second Piano Sonata* (both written in the forties), in his *10th Symphony* (from the early fifties), in his *First Cello Concerto* (written in 1959), and in his *15th Symphony*. All the five movements of the *Eighth String Quartet* are determined by this tiny motive.

According to Shostakovich, artworks have to testify somehow to the spiritual state and the inner truth of their creators. And this demand is even heightened when the material of a work is the signature of the artist. Now we can take the much debated question, whether this perfectly proportioned composition, which is framed by sober fugues and is comprised of excerpts from a revolutionary song and a Jewish melody, and has allusions to Beethoven, Tchaikovsky and Wagner alike, is a testimony of what?

Bratislavský rodák Ernő Dohnányi (1877–1960) bol popri Bélovi Bartókovi a Zoltánovi Kodályovi najvplyvnejšou osobnosťou maďarskej hudby v prvej polovici 20. storočia. Prvý kontakt s hudbou mu sprostredkoval otec Frigyes Dohnányi, matematik, fyzik, vynálezca, profesor Viedenskej univerzity a pedagóg Katolíckeho gymnázia v Prešporku. Frigyes Dohnányi hrával aktívne na violončele, jedným z jeho partnerov v komornej hudbe bol aj Ján Levoslav Bella.

U svojho otca absolvoval Ernő prvé lekcie v hre na husliach a klavíri a vzdelanie si rozširoval štúdiom u dómskeho katedrálneho organistu Karla Forstnera. Ako 17-ročný sa stal poslucháčom Hudobnej akadémie v Budapešti: študoval kompozíciu u Hansa Koesslera a hru na klavíri u Istvána Thomána. (Na základe Dohnányiho odporúčania sa pre štúdium u tých istých pedagógov rozhodol o niekoľko rokov neskôr aj jeho mladší kolega Béla Bartók).

Prostredníctvom svojho pedagóga Koesslera sa Dohnányi dostal do kontaktu s Johannesom Brahmsom. Po úspešnej premiére *Klavírneho kvinteta op. 1*, ktorá sa uskutočnila v Budapešti 16. júna 1895, dostal Dohnányi od svojho učiteľa list, že Brahms si praje, aby mu prišiel dielo čím skôr zahrať do Bad Ischlu. Mladý skladateľ však nemal prostriedky na cestu a namiesto toho poslal Brahmsovi rukopis *Kvinteta*. Brahms bol dielom nadšený a v krátkom čase zorganizoval dve uvedenia: v Bad Ischli (Kneisel Quartett s Arthurom Nikischom pri klavíri) a vo Viedni. Brahms sa o *Kvintete* v rozhovore s Koesslerom vyjadril, že „*sám by som to nedokázal napísať lepšie*“.

Ako 20-ročný sa Ernő Dohnányi koncertnými debutmi v Berlíne, Viedni a Londýne (Beethovenov *4. klavírny koncert* s dirigentom Hansom Richterom) etabloval ako najvýznamnejší maďarský klavirista po Lisztovi. Už koncom 90. rokov 19. storočia sa predstavil po prvý raz aj americkému publiku v New Yorku.

Ako klavirista mal Dohnányi výnimočné technické dispozície, každodenné cvičenie pre neho nebolo nevyhnutnosťou a jeho koncertná príprava spočívala z väčšej časti iba v čítaní partitúry.

The solution could be unhindered if we could be oriented by unambiguous authorial comments. But the *Eighth String Quartet* is commented on by conflicting testimonies. However, most likely there are two traumatic events, which play a role in its background: the composer had been diagnosed with myelitis a few weeks earlier, and he brought himself to join to the Communist Party due to overwhelming political pressure. According to its first published score the work is dedicated to the victims of fascism and war, but it seems more likely that the truth lies in the legend of a self-epitaph.

BÁLINT VERES

Ernő Dohnányi (1877–1960), a Hungarian composer born in Bratislava, was along with Béla Bartók and Zoltán Kodály, one of the most influential personalities of Hungarian music in the first half of the 20th century. His father, Frigyes Dohnányi was a mathematician, physicist, inventor, professor at The University of Vienna and a teacher at a catholic high school in Pressburg. Thanks to his father, Ernő was able to develop a positive relationship towards music. Frigyes Dohnányi played cello actively and one of his chamber music partners was also Ján Levoslav Bella.

Ernő had his first violin and piano lessons with his father, and he broadened his education studying under the Dome organ player, Karl Forstner. At the age of 17, he became student at the Budapest Academy of Music; he studied composition in Hans Koessler's and piano in István Thomán's class (Based on Dohnányi's recommendation, Béla Bartók decided to study under the very same teachers, a few years later).

Thanks to his teacher Koessler, Dohnányi was able to meet with Johannes Brahms. After a successful premiere of *Piano quintet op. 1*, which took place in Budapest on the 16th of June 1895, he received a letter from his teacher, saying,

Vo svojom repertoári upriamoval pozornosť na menej známe diela Mozarta, Beethovena a Schuberta a bol prvým novodobým klavírnym virtuózom, ktorý sa intenzívne venoval interpretácii komornej hudby. Medzi jeho najvýznamnejšie počiny patrilo kompletne uvedenie Beethovenovej klavírnej tvorby v roku 1920 a všetkých Mozartových klavírných koncertov v roku 1941. Dohnányi bol nepochybne jedným z najväčších klaviristov všetkých čias.

Vďaka komornej hudbe sa Dohnányi dostal do kontaktu s Brahmsovým priateľom Josephom Joachimom, ktorý ho pozval vyučovať na Vysoké hudobnej škole v Berlíne. Dohnányi tu pôsobil v rokoch 1905–1915, od roku 1908 ako profesor.

V roku 1915 sa vrátil do Budapešti a svojimi aktivitami položil základy moderného profesionálneho hudobného života v Maďarsku. Ako klavirista, dirigent, organizátor i pedagóg výrazne podporoval skladateľov svojej generácie: Bélu Bartóka, Zoltána Kodály a Leo Weinera.

Od roku 1916 vyučoval hru na klavíri na Hudobnej akadémii v Budapešti, pre ktorú vypracoval aj nový študijný plán. Vo februári 1919 bol menovaný za riaditeľa Hudobnej akadémie, po zmene politických pomerov v októbri toho istého roku bol však na jeho miesto dosadený huslista Jenő Hubay. Roku 1919 bol zvolený za hlavného dirigenta Orchestra filharmonického spoloknosti a v tejto funkcii zotrval až do konca 2. svetovej vojny. V rokoch 1921–1927 podnikal každoročne rozsiahle umelecké turné v Spojených štátoch amerických, v roku 1925 bol vymenovaný za šéfdirigenta New York State Symphony Orchestra.

Od roku 1928 opäť vyučoval na Hudobnej akadémii v Budapešti ako vedúci majstrovských tried kompozície a klavírnej hry. Roku 1931 sa stal hudobným riaditeľom Maďarského rozhlasu a od roku 1934 po druhý raz riaditeľom Hudobnej akadémie. Medzi jeho žiakov v tom čase patrili Géza Anda, Annie Fischer, Georges Cziffra, George Solti a Ľudovít Rajter.

that Brahms wished he would come and perform the piece in Bad Ischl as soon as possible. Since the young composer couldn't afford the journey, he sent a manuscript of the *Quintet* to Brahms instead. Brahms was enthusiastic about the piece and he organized two performances shortly afterwards: in Bad Ischl (Kneisel Quartett with Arthur Nikisch at the piano) and in Vienna. *"I wouldn't be able to write it better,"* said Brahms about the *Quintet* in a debate with Koessler.

After his concert debuts in Berlin, Vienna and London, 20-year-old Ernő Dohnányi gained reputation as the most important Hungarian pianist after Liszt. Already at the end of the 1890s he managed to introduce himself to the American audience in New York.

As a pianist, Dohnányi had outstanding technical dispositions: everyday practice wasn't a necessity for him and his concert preparation was mostly based upon reading the score.

In his repertoire he concentrated on less known works of Mozart, Beethoven and Schubert, and was the first modern piano virtuoso, who intensively devoted himself to chamber music. One of his greatest successes was the complete introduction of Beethoven piano composition in 1920 and all Mozart piano concertos in 1941. Without any doubts, Dohnányi was one of the greatest pianists of all times.

Due to the fact, that Dohnányi performed also chamber music, he got to know Joseph Joachim, a friend of Brahms, who invited him to teach at the "Hochschule für Musik" in Berlin. Dohnányi was active there from 1905 to 1915, from 1908 as a professor. In 1915 he returned to Budapest and through his activities he laid foundations of modern professional music life in Hungary. As a pianist, conductor, organizer and a pedagogue, he supported composers of his generation, such as Béla Bartók, Zoltán Kodály and Leo Weiner. In 1916 he taught piano at the Budapest Academy of

Music, for which he also created a new study plan. In February 1919 he was nominated as a director of the Academy. However, after the change of political situation, he was replaced by the violinist Jenő Hubay, in October 1919.

In 1919 he was elected for the Chief conductor post of the Orchestra of the Philharmonic Society and in this function he stayed until the end of the Second World War. Every year from 1921 to 1927 he, as pianist, undertook an extensive tour in the United States of America. In 1925 he was appointed as the chief conductor of New York State Symphony Orchestra.

Since 1928 he was teaching at the Budapest Music Academy as head of composition and piano masterclasses. In 1931 he became the music director of Hungarian radio and in 1934 the director of the Academy (for the second time). His students at that time were Géza Anda, Annie Fischer, Georges Cziffra, George Solti and Lúdvít Rajter.

From 1939 on, he was confronted with the Nazi anti-Jewish laws, which he refused to accept. In 1941 he resigned from the position of the musical director of the Academy of Music, as a form of protest against the laws. However, he was able to keep Jewish musicians in the Philharmonic Society Orchestra, practically until the German occupation of Hungary, which forced him to disband the Orchestra.

In autumn 1944, representing the Hungarian radio, Dohnányi together with Lúdvít Rajter took part in an audience of Hungarian artists at the Buda castle. This audience was organized by Ferenc Szálasi, the new prime minister and a leader of a fascist Arrow Cross Party, after the forced abdication and imprisonment of Regent Miklós Horthy. The Hungarian radio was the only electronic medium at that time and therefore the most influential one. Its highest representatives were therefore nation-wide known. The photo of both artists shaking hands with Szálasi helped their opponents to raise false accusations after the war and caused them long-lasting hardships.

Od roku 1939 čelil Dohnányi nacistickým protižidovským zákonom, ktoré odmietal uplatňovať. Roku 1941 sa na protest proti týmto zákonom rozhodol rezignovať z funkcie riaditeľa Hudobnej akadémie. V Orchestri filharmonickej spoločnosti sa mu však podarilo udržať židovských hudobníkov prakticky až do začiatku okupácie Maďarska Nemeckom, nakoniec ho však situácia prinútila teleso rozpustiť.

Na jeseň roku 1944 sa ako reprezentant Maďarského rozhlasu zúčastnil spolu s Ludovítom Rajterom na prijatí maďarských umelcov na Budapešťianskom hrade, ktoré usporiadal po vynútenej abdikácii a následnom uväznení regenta Miklósa Horthyho nový predseda vlády a šéf klérofašistickej strany Šípových krížov Ferenc Szálasi. Vzhľadom na to, že Maďarský rozhlas bol v tom čase jediným elektronickým médiom, a teda aj najvplyvnejším médiom vôbec, boli jeho vrcholní predstavitelia celonárodne známymi osobnosťami. Oboch umelcov zvečnili fotografie pri podaní rúk so Szálasim, čo po konci vojny poslúžilo ich neprajníkom na krivé obvinenia a spôsobilo im dlhoročné ťažkosti.

Nepodložené obvinenia a ohováranie po 2. svetovej vojne nabrali také dimenzie, že vtedy už takmer 70-ročný Dohnányi nemal silu sa voči nim brániť. Navyše, 2. svetová vojna ho pripravila o oboch synov – jeden z nich zomrel v ruskom zajatí, druhý bol popravený po pokuse o atentát na Hitlera. Ernő Dohnányi strávil poslednú etapu svojho života v zámorí. Po krátkom pedagogickom pôsobení na Univerzite v Tucumáne (Argentína) sa roku 1949 stal sídelným klaviristom a skladateľom na Florida State University. Zomrel roku 1960 počas realizácie gramofónových nahrávok v New Yorku. Z „čiernej listiny“ bolo Dohnányiho meno vo východnej Európe vymazané roku 1968 a biografia Bálinta Vázsonyiho, vydaná roku 1971 definitívne rozptýlila všetky pochybnosti o jeho pôsobení. Napriek tomu sa Dohnányiho pôsobeniu a tvorbe dostalo v Maďarsku zasluženej pozornosti až po ďalších desaťročiach: roku 1990 sa stal post mortem laureátom najvyššieho štátneho vyznamenania – Kossuthovej ceny a v ostatných rokoch sa jeho diela dostávajú čoraz častejšie na koncertné pódia.

Accusations without any proofs and calumniation after the Second World War grew to such extent that 70 years old Dohnányi didn't have the strength to defend himself. Moreover, the War claimed lives of both of his sons, one in Russian captivity and the other executed by the Nazis for his role in a plot to assassinate Hitler. Ernő Dohnányi spent the last phase of his life overseas. After a short pedagogical period at a University in Tucumán (Argentina), he became a residential pianist and composer at the Florida State University in 1949. He died during the production of gramophone recordings in 1960 in New York. In Eastern Europe, his name was erased from the "black list" in year 1968 and the biography, written by Bálint Vázsony in 1971, finally dispersed all doubts about his life. His contributions and compositions, nevertheless, got its deserved attention in Hungary 30 years later. In 1990 he received the post mortem laureate of the highest state honor – Kossuth prize and since then, his opuses are performed at concerts more often.

Compositions of Ernő Dohnányi were in the beginnings influenced by Robert Schumann and Johannes Brahms. His style was known for its concentration of musical material, lyricism, humor and freshness. His most important pieces comprise orchestral compositions (2 symphonies, *Symphonic minutes*, *Suite in F sharp minor*, *Ruralia Hungarica*, *American Rhapsody*), concert pieces (2 concertos for piano and orchestra, 2 concertos for violin and orchestra, *Konzertstück* for cello and orchestra, *Variations on a Nursery Tune* for piano and orchestra), theatre works (operas *Tante Simona*, *A vajda tornya*, *Der Tenor*; ballet pantomime *Der Schleier der Pierrette*) and vocal-instrumental pieces (*Missa in dedicatione ecclesiae*, *Cantus vitae*, *Stabat mater*). Last but not least, he wrote many opuses for solo piano and many significant chamber pieces.

Skladateľská tvorba Ernő Dohnányiho bola vo svojich počiatkoch ovplyvnená Robertom Schumannom a Johannesom Brahmsom, čoskoro však našiel svoj vlastný jazyk. Využíval síce prostriedky romantickej tradície, no nikdy nebol epigónsky. Vyznačoval sa veľkou koncentráciou hudobného materiálu, lyrizmom, humorom a sviežosťou.

Popri orchestrálnych kompozíciách (2 symfónie, *Symfonické minúty*, *Suita fis mol*, *Ruralia Hungarica*, *Americká rapsódia*), koncertantných (2 koncerty pre klavír a orchester, 2 koncerty pre husle a orchester, *Konzertstück* pre violončelo a orchester, *Variácie na detskú pieseň* pre klavír a orchester) a javiskových (opery *Tante Simona*, *A vajda tornya*, *Der Tenor*, baletná pantomíma *Der Schleier der Pierrette*) a vokálno-inštrumentálnych dielach (*Missa in dedicatione ecclesiae*, *Cantus vitae*, *Stabat mater*) napísal početné diela pre sólový klavír a viacero závažných komorných skladieb.

Sexteto pre klavír, husle, violu, violončelo, klarinet a lesný roh op. 37 vzniklo na prelome rokov 1934 a 1935, v čase liečby z ochorenia, ktoré Dohnányimu na dlhší čas znemožnilo verejné účinkovanie. V tomto diele, ktoré na seba upozorňuje netradičnou kombináciou hudobných nástrojov, sa Dohnányi – ako napokon vo väčšine svojich kompozícií – prejavil ako virtuózný inštrumentátor a dôverný znalec technických a výrazových možností všetkých nástrojov.

Hudba *Sexteta* sa vyznačuje symfonickou šírkou a prirodzeným plynutím hudobného materiálu. Vplyv Brahmsa a hudby viedenskej tradície 2. polovice 19. storočia je zrejmý, jeho charakter je však originálny. V záverečnej časti sa objavujú aj náznaky na jazz 30. rokov 20. storočia. Premiéra diela sa uskutočnila v Budapešti 17. júna 1935, so skladateľom pri klavíri.

ADRIAN RAJTER

LITERATÚRA:

VÁZSONYI, B.: *Dohnányi Ernő*, Budapest 1971

VÁZSONYI, B.: *Ernő Dohnányi* In: Grove Music Online

Nepublikované spomienky Ľudovíta Rajtera

Sextet for piano, violin, viola, cello, clarinet and French horn op. 37 was created in years 1934-1935, during a treatment period after illness, which didn't allow Dohnányi to perform publicly for a long time. In this piece, the importance of which is in its unusual combination of musical instruments, Dohnányi – as in most of his compositions – presents himself as a brilliant orchestrator and a close expert on technical and expressionistic possibilities of all instruments.

The music of *Sextet* possesses a symphonic broadness and a natural outflow of musical material. The influence of Brahms and of Vienna music tradition of the second half of 19th century is present, its character is, nevertheless, unique. In the last part we can hear allusions to jazz of 1930s. The premiere took place in Budapest on the 17th of June 1935 with Dohnányi playing the piano part.

ADRIAN RAJTER

LITERATURE:

VÁZSONYI, B.: *Dohnányi Ernő*, Budapest 1971

VÁZSONYI, B.: *Ernő Dohnányi* In: Grove Music Online.

Unpublished memories of Ľudovít Rajter

NÁŠ PARTNERSKÝ FESTIVAL

ARCUS TEMPORUM

OUR ASSOCIATE FESTIVAL

Festival **Arcus Temporum v Pannonhalme** – nadväzujúc na jedno z najdôležitejších poslání svojho organizátora, arcidiócie v Pannonhalme – si kladie za cieľ vytvárať priestor na stretnutia rozličných období a kultúr (arcus temporum znamená „klenby času“).

Arcus Temporum vznikol v roku 2002 a každý rok predstavuje dvojportrét významných skladateľov z rozličných období (J. Haydn – S. Gubajdulina, W.A. Mozart – S. Sciarrino, F. Schubert – V. Silvestrov, P.I. Čajkovskij – B. Sørensen, J.S. Bach – G. Kančeli), ktorý je uvádzaný v prítomnosti pozvaného skladateľa poprednými hudobníkmi z Maďarska a ďalších krajín (vrátane G. Kremera, A. Lubimova, D. Ránkiho, G. Csloga, A. Kellera, M. Perényiho, E. Mosera, J. Luptáka alebo Cikada Ensemble).

Vystúpenia sa odohrávajú v unikátnych priestoroch tisícročného benediktínskeho kláštora. Festival okrem hudby prináša aj iné podujatia z oblasti neverbálneho vizuálneho umenia: tanečné divadlo, výtvarné umenie, inštalácie, experimentálny film (medzi inými Cie Pal Frenak, Cindy Van Acker, Christian Rizzo, Balázs Kicsiny, Ilona Lovas, János Megyik).

Festival v Pannonhalme (130 kilometrov od Viedne a Budapešti a iba 90 kilometrov od Bratislavy) je výnimočnou príležitosťou na vytvorenie spoločenstva pre publikum v tomto regióne bez ohľadu na vek, jazyk alebo národnosť.

Arcus Temporum Art Festival of Pannonhalma – following one of the most important vocations of its organizer, Archabbey of Pannonhalma – aims to be a scene of encounter of different ages and cultures ('arcus temporum' means: arches of time).

Founded in 2002, Arcus Temporum presents each year a double-portrait of important composers from different periods (Haydn – Gubaidulina, Mozart – Sciarrino, Schubert – Silvestrov, Tchaikovsky – Sørensen, Bach – Kancheli) performed in the presence of the invited composer by leading musicians from Hungary and abroad (including G. Kremer, A. Lubimov, D. Ránki, G. Cslog, A. Keller, M. Perényi, E. Moser, J. Lupták and Cikada Ensemble).

Staging in unique spaces in the thousand year old Benedictine monastery, the festival also produces various events in the field of non-verbal visual art: dance theatre, fine art, installation art, experimental motion picture (Cie Pal Frenak, Cindy Van Acker, Christian Rizzo, Balázs Kicsiny, Ilona Lovas, János Megyik amongst others).

The Pannonhalma festival (either 130 km to Vienna and Budapest, and only 90 to Bratislava) is a real possibility of communion for regional audience, regardless of age, language or nationality.

**UŽ STE PODPORILI PROJEKT V DOBREJ KRAJINE?
JE TO JEDNODUCHÉ! SAMI SI VYBERTE NA WWW.DOBRAKRAJINA.SK**

ŽIJEME V DOBREJ KRAJINE WE LIVE IN A GREAT COUNTRY

Dobrá krajina existuje už takmer rok. Ľudia si v nej navzájom pomáhajú a podporujú zaujímavé myšlienky a projekty neziskových organizácií. Za takmer 10 mesiacov venovali zaregistrovaní darcovia na dobročinné účely viac ako 73 000 €.

Aj vďaka nim mohli terénni pracovníci z organizácie **Proti prúdu** zachrániť desiatky bezdomovcov pred zamrznutím alebo podchladením. **Dobrá krajina** pomohla aj dvadsiatim týraným deťom a ich matkám, ktoré zažili násilie v rodinách a vďaka nej mohli v krízovom centre **Maják nádeje** opätovne rozvíjať sebadôveru a životné zručnosti na stretnutiach a tvorivých dielnach s terapeutmi. V **Dobrej krajine** sa pomohlo aj mladej Iránčanke, ktorá od septembra začína študovať na vysokej škole a 206 deťom zo zaplavených oblastí, ktoré mohli zažiť v letnom tábore týždeň plný radosti a hier.

O tom, že **Dobrá krajina** má skutočne zmysel, sa presvedčil aj **hokejista NHL, Michal Handzuš**, ktorý povedal: *„Dobrá krajina je výborný projekt, kde človek vidí, že systém je transparentný, môže si vybrať, čo chce podporovať a následne sa pozrieť, aký je výsledok.“*

UKÁŽTE, KTO SI ZASLÚŽI PODPORU

Chcete sa aj Vy stať súčasťou **Dobrej krajiny**? Stačí, ak sa zaregistrujete na **www.dobrakrajina.sk**. Cez tento program individuálneho darcovstva môžete podporiť zelenú, vzdelanú, kultúrnu, solidárnu alebo aktívnu oblasť a sami rozhodnete, ktorému z viac ako 50 zaregistrovaných neziskových projektov darovanú sumu venujete.

The Great Country has been in existence now for almost a year. People are here to help each other and support interesting ideas and projects of NGOs in Slovakia. Within its first ten months, Great Country has made it possible for registered donors to donate more than € 73,000 to charity.

Thanks to their support, field workers from the organization **Proti prúdu** have saved dozens of homeless people from freezing in the street. The **Great Country** also helped twenty abused children and their mothers who suffered from domestic violence. Through support provided by the **Maják nádeje** crisis center, they gained confidence and life skills to restart their lives. The **Great Country** also helped a young Iranian girl who is just starting her studies at a Slovak university. More than 200 children from areas in Slovakia destroyed by flooding also got the chance to take part in a week-long camp full of assisted recovery, joy, and games.

The famous Slovak **NHL hockey player Michael Handzuš** recently voiced his support, saying: *“The Great Country is an excellent project, in which you can see that the system is transparent and which allows you to choose what you want to support and then check the results.”*

YOU PICK WHO DESERVES SUPPORT

Would you like to be a part of the **Great Country**? Simply register at **www.dobrakrajina.sk**. Your registration will allow you to support ecological, educational, cultural, active and solidarity causes and decide for yourself which of more than 50 projects will receive your donation.

PROFILY INTERPRETOV | PERFORMER PROFILES

Brita Margareta Brandt (soprán, SE) – študovala spev a husle na Sibeliovej akadémii v Helsinkách. Úspechy na medzinárodných speváckych súťažiach v Ženeve a Moskve viedli k spolupráci s najvýznamnejšími európskymi orchestrami a dirigentmi (o. i. Sir Ch. Farncombe, E. Inbal, F. Vajnar, A. Pappano, P. Berglund, E.-Pekka Salonen, J.-Pekka Saraste, L. Segerstam, J. Swensen). Jej repertoár obsahuje viac ako 60 významných diel s orchestrom od Beethovena po Nona. Od debutu vo Fínskej národnej opere stvárnila v tomto opernom dome množstvo úloh. Medzinárodný debut jej priniesla hlavná postava v *Toske* na scéne Národnej opery vo Walese. Aktuálny operný repertoár B. M. Brandt zahŕňa úlohy Salome, Turandot a Brunhildy. Špeciálne uznanie si umelkyňa získala spoluprácou s televíziou, pre ktorú naštudovala hlavné postavy v 5 súčasných operách i Judit v Bartókovi *Hrade kniežata Modrofúza* – koprodukcii operného festivalu Savonlinna a Maďarskej štátnej opery. Komornými partnermi B. M. Brandt sú klaviristi D. Baldwin, R. Gothoni, E. Heinoonen a C. Hansen, s ktorými sa predstavila na najvýznamnejších svetových pódiiach, vrátane Carnegie Hall, Barbican Centre a Casals Hall v Tokiu. Osemročné pôsobenie v sláčikovom kvartete je dôkazom jej intenzívneho vzťahu ku komornej hudbe. Po získaní doktorátu sa B. M. Brandt v r. 2009 stala umeleckou riaditeľkou programu pre mladých fínskych umelcov. Jej nahrávky možno nájsť na labeloch BIS, Ondine a Fennica.

Ambrose Field (live & studio electronics, UK) – píše hudbu, ktorá spája živú interpretáciu a digitálne technológie. Jeho diela prekračujú žánrové i štýlové hranice a definujú nové teritória, ktoré sú výsledkom zvláštneho „kinematografického“ prístupu k východiskovému materiálu. BBC 3 charakterizovalo Fieldove dielo ako „posúvajúce hranice a dšpirujúce na vúdno“. A Field zvíťazil trikrát na Prix Ars Electronica v Linzi, najväčšom európskom podujatí venovanom digitálnej kultúre. Jeho diela sa objavili vo vysielaní BBC a ďalších európskych rozhlasových staníc. V r. 2006 priťahal pozornosť médií projektom Worldscape Laptop Orchestra, vytvoreným na University of York, na ktorom sa zúčastnilo 50 hudobníkov, skúmajúcich tvorivé možnosti digitálnych technológií. Jeho aktivity ho zaviedli do hudobných centier od Číny po USA. Being Dufay je prvou nahrávkou pre ECM. www.beingdufay.com

Andrej Gál (violončelo, SK) – študoval na Konzervatóriu a na VŠMU v Bratislave (J. Podhoranský), zúčastnil sa viacerých majstrovských kurzov (R. Wallfisch a d.) a súťaží. Už počas štúdií sa stal členom SKO B. Warchala, v r. 2001 bol spoluzakladateľom Zwiebelovoho kvarteta, s ktorým získal na Medzinárodnej letej akadémii Praha – Viedeň – Budapešť prestížnu Cenu Thomastik-Infeld. A. Gál sa venuje súčasnej hudbe, je členom súborov Quasars Ensemble, VENI ensemble, Melos Ethos Ensemble a Ostravská banda. Spolupracuje tiež so súborom Musica aeterna. Koncertuje na významných podujatiach doma i v zahraničí (Pražská jar, BHS, Melos-Etos, Ostravské dny soudobé hudby, Varšavská jeseň a d.). www.andrejgal.sk

Jan Garbarek – nórsky saxofonista sa presadil medzi elitou moderného jazzu vďaka intenzívnej spolupráci s K. Jarrettom v 60. rokoch. Je prirodzovaný k najvýznamnejším menám jazzu a spájaný so zrodom originálneho európskeho soundu. Jeho tón sa vyznačuje zreteľnosťou, asketickosťou a čistotou, ktorú si zachováva i v najvyšších polohách. „*Sever, príroda, piesne a mystérium*“ pomenováva Garbarek svoje inšpirácie, ktoré sú súčasne

jeho nespochybniteľným prínosom. Nebyť silnej vnútornej spätosti s nórskym folklórom, Garbarek by nedokázal tak presvedčivo integrovať do svojej hudby ani mimoeurópske vplyvy. Základom jeho hudby je piesňovosť a ťažiskom prejavu zreteľná artikulácia melodických línií, ktoré hrá s intenzívnou naliehavosťou. „*Dúfam, že v najlepších okamihoch dávam význam každému tónu,*“ hovorí. Garbarekovo unisono spolu so spievajúcim kontrabasom Eberharda Webera dáva jeho skladbám žiaru hymnickosti. Pokoj a zrelosť jeho hudby necháva bokom všetky otázky štýlu. Garbarekov komorný jazz by mohol byť najkrajším zvukom po tichu. On, sochár tónov, je vnútorne spätý s ilustratívnymi a folkloristickými kvalitami hudby. Je originálnym štýlistom, ktorý neustále hľadá nové svety. www.allaboutjazz.com

Richard Gašpar (kontrabas, SK) – vyhľadávaný komorný i orchestrálny hráč, pôsobiaci v Slovenskej filharmónii. Najskôr študoval hru na husliach, od r. 1989 hru na kontrabase na Konzervatóriu a na VŠMU v Bratislave. V r. 1993–1998 pôsobil v Orchestri Opery Slovenského národného divadla v Bratislave. Účinkoval so Slov. komorným orchestrom Bohdana Warchala a Cappellou Istropolitana. Od r. 1998 pôsobil ako člen Solistes Européens Luxembourg, od r. 2002 ako člen Európskej hudobnej akadémie Schengen. Koncertoval v Európe, Japonsku a USA.

Krisztián Gergye (tanec, choreografia, HU) – umelecký riaditeľ, choreograf, tanečník a herec, jeden z najoriginálnejších a najvšestrannejších predstaviteľov maďarskej tanečnej scény. Ako 18-ročný sa začal zaoberať tradičným tanečným umením Jávy, kde v r. 1998 získal štipendium na jeho štúdium. Vlastné choreografie vytvára od r. 2001. Spočiatku mali projektový charakter, no momentálne sú súčasťou práce Gergyeovej vlastnej tanečnej skupiny. Od r. 1999 pravidelne spolupracuje so spevákom súčasnej opery Attilom Csabaiom, s ktorého súborom KompMania vystupoval ako tanečník v r. 1999–2002. V r. 2002–2004 spolupracoval s Pal Frenak Company. Po r. 2006 niektoré z jeho projektov koprodukovalo Stredoeurópske tanečné divadlo. Ako herec a tanečník spolupracoval v r. 2007–2008 s Barka Theater Company. Od septembra 2008 je členom Maďarského národného divadla, bol menovaný za Umeľa roku 2008.

Daniel Hevier (spisovateľ, performer) – autorom viac ako stovky knižných publikácií rôznych žánrov, ktoré vyšli doma i v zahraničí. Jeho najnovší román *Kniha, ktorá sa stane* bol označený kritikou ako „európsky román“. Popri literatúre sa venuje prepájaniu rôznych druhov umení (literatúra, hudba, výtvarné umenie, divadlo, video).

Igor Karško (husle, SK-CH) – prešovský rodák, absolvent AMU v Prahe a Menuhinovej akadémie v Gstaade (Svajčiarsko), v súčasnosti pôsobí ako koncertný majster Luzernského symfonického orchestra a člen komorného komorného súboru The Serenade Trio. Ako koncertný majster barokového orchestra La Scintilla podnikol v r. 2005 turné po USA s C. Bartoli, s ktorou nahrál aj CD *Maria Maribran*. Je zakladateľom zoskupení La Banda Antix a La Gioconda, členom Les Musiciens du Louvre. Pôsobí ako profesor na Musikhochschule v Luzerne. Ako sólista i člen komorných zoskupení koncertoval po celej Európe, je pravidelným hosťom festivalu Konvergencie.

Jozef Lupták (violončelo, SK) – jedna z osobností profilujúcich slov. hudobnú scénu. Absolvent VŠMU v Bratislave a Royal Academy of Music v Londýne (R. Cohen). Realizoval viacero CD nahrávok (o. i. Bachove *Suity pre sólové violončelo*, projekt *Cello* spájajúci výtvarné umenie a súčasnú hudbu inšpirovanú tvorbou J. S. Bacha, premiéry diel V. Godára, live záznam recitálu v Londýne), stál pri zrode početných diel súčasných autorov. Je spoluzakladateľom súboru Opera Aperta, iniciátorom a umeleckým riaditeľom festivalu Konvergencie. Pravidelne koncertuje na pódiiach v Európe i zámori, vedie majstrovské kurzy. Okrem klasickej hudby sa venuje tiež improvizácii a alternatívnym hudobným projektom (o. i. *Chassidic Songs* s akordeonistom B. Lenkom, huslistom M. Valentom a rabinom B. Myersom). Aktuálne pracuje na nahrávke violončelových koncertov, ktoré pre neho skomponoval päť slovenských skladateľov. V r. 2010 získal Cenu ministra kultúry SR. www.jozefluptak.com

Michael Lynch (videoart, UK) – zaoberá sa viacerými druhmi umenia, vrátane filmu, fotografie, maľby, dizajnu, hudby a poézie. Vyštudoval dizajn, pracoval niekoľko rokov v Londýne ako dizajnéř i grafik. Navrhoval čokoľvek: od plagátov po teplovzdušné balóny. Jeho umenie bolo vystavené v mnohých britských galériách, vrátane londýnskej Royal Academy. Je umelcom na voľnej nohe, spolupracuje na multimediálnych projektoch s hudobníkmi a inými umelcami. Medzi jeho záľuby patria „zločiny proti gramotnosti“ a „záchrana typografického umenia“. www.artlynch.com

Vladimir Mendelssohn (viola, NL) – pochádza z rumunskej hudobníckej rodiny, violu a kompozíciu študoval v Bukurešti. Je známy ako medzinárodné vyhľadávaný sólista, komorný hráč, skladateľ a aranžér. Vystupoval s renomovanými hudobníkmi na najvýznamnejších svetových festivaloch. Koncertoval po celom svete, vrátane najprestížnejších koncertných siení ako Carnegie Hall v New Yorku, Théâtre des Champs Elysées a Salle Gaveau v Paríži, v Berlínskej filharmónii, mnichovskej Herkulessaal, Wigmore Hall v Londýne, Concertgebouw v Amsterdam, v Musikvereine vo Viedni, na moskovskom Konzervatóriu, v Tonhalle Zürich a Filharmónii v Bukurešti. Je pravidelným hosťom Casalovho festivalu v Prades, na Kyushu Chamber Music Festival, v Lockenhouse, nahrával pre renomovanú nahrávaciu spoločnosť. Ako skladateľ je autorom množstva diel pre sólové nástroje, miešaný zbor, komorné zoskupenia i orchestre. Pedagogicky pôsobí na parížskom Conservatoire National Supérieur de Musique, učí tiež v Haagu, Essene a Bologni. Od r. 2005 je umeleckým riaditeľom Kuhmo Chamber Music Festival vo Fínsku.

Irmgarde Messin (flauta, AT) – študovala u I. Grafenauerovej na Hochschule Mozarteum Salzburg, kde v r. 1996 získala diplom s vyznamenaním ako koncertná flautistka. Vzdelanie si doplnila majstrovskými kurzmi u W. Schulza, M. Debosta, J. Baxterserovej, C. Levinovej, I. Matuza a Š. Milanovej. Bola prvou flautistkou Österreischische Jugendphilharmonie, Euregio Philharmonie a členkou Mládežníckeho orchestra Gustava Mahlera pod taktovkou C. Abbada. Účinkovala so Symfonickým orchestrom Bavorského rozhlasu, súborom Camerata Academica Salzburg a Mozarteum Orchester Salzburg. V r. 1999 získala 3. cenu na 4. Medzinárodnej flautovej súťaži v Timisoara (Rumunsko). Vyučovala na Mahidol University Bangkok (1999–2000) a Hochschule Mozarteum Salzburg (2003–2005). Od r. 1993 je členkou oem (Österreichische En-

semble für Neue Musik) a pravidelne vystupuje na festivaloch ako Biennale Salzburg, Wien Modern, Bregenzers Festspiele, Varšavská jeseň, Salzburger Festspiele, Biennale München, Ultraschall Berlin, Settembre Musica, Intern. Ferienkurse für moderne Musik Darmstadt, Steirisches Kammermusikfestival.

Martin Novák (lesný roh, CZ) – študoval na Konzervatóriu a JAMU v Brne (J. Petráš) i na University of North Texas (W. Scharnberg). Získal ocenenia na viacerých súťažiach (Soutěž konzervatoří v Teplicích, Mezinárodní interpretační soutěž lesního rohu v Brně Interpretací soutěž žestových nástrojů v Brně). Od r. 2004 pôsobí ako člen orchestra Mestského divadla Brno, od r. 2009 je členom Národného divadla v Brne. Externe spolupracuje s Moravskou filharmóniou Olomouc, Filharmóniou Brno, Filharmóniou Bohuslava Martinů, VENI ensemble a Kentonmania Big Band.

John Potter (tenor, UK) – bol 18 rokov členom súboru The Hilliard Ensemble. Väšnu sa zaujíma o starú i súčasnú hudbu a ich potenciálne prepojenia. Jeho repertoár je nesmierne široký, medzi aktuálne projekty patrí účinkovanie vo formácii Dowland Project spolu s jazzovým saxofonistom J. Surmanom, lutnistom S. Stubbsonom a huslistom M. Valentom. J. Potter je tiež muzikológom a pedagógom, pôsobí na University of York. Je autorom kníh *Vocal Authority* (Cambridge University Press), *Tenor: History of a Voice* (Yale University Press) a editorom *The Cambridge Companion to Singing*. Spolu s R. Wistreichom nahral pre Hyperion prelomové CD s polyfóniou z 12. storočia (súbor Red Byrd) a uvádzajú hudby neskorého stredoveku spolupracuje s A. M. Friman (Ciconia Ensemble). Na CD *Oi Me Lasso* nahraly súčasného skladateľa G. Bryarsa. www.john-potter.co.uk

Milan Paľa (husle, SK) – študoval na konzervatóriu J. L. Bellu v B. Bystrici (P. Strenáčík). Po absolvovaní pokračoval na viedenskej Universität für Musik und darstellende Kunst a vysokoškolské štúdium ukončil na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne (F. Novotný). Je nositeľom ocenení z domáчих a medzinárodných súťaží (Concours Moderne Riga, Súťaž Leoša Janáčka v Brne, Súťaž Bohuslava Martinů, Anglo-Czecho-Slovak Trust London a i.), zúčastnil sa viacerých medzinárodných majstrovských kurzov (V. Spivakov, S. Jaroševič a J. Guillou). Ako sólista spolupracoval so štátnou filharmóniou Brno, Slov. filharmóniou, Symfonickým orchestrom Slov. rozhlasu, Rádiovým orchestrom v Kyjeve, Petrohradským kongresovým orchestrom, Petrohradským filharmonickým orchestrom, Capella of St. Petersburg a dirigentmi ako Th. Guschlbauer, A. Černušenko, D. Švec, P. Gribanov a i. Koncertoval vo Švajčiarsku, Francúzsku, Rusku, na Ukrajinu, Nemecku, Rakúsku i Malte. V r. 2009 získal Cenu Ludovíta Rajtera za výnimočné interpretačné kvality a ojedinelý prístup k slovenskej hudbe, ktorá si prostredníctvom jeho strhujúceho podania získava pozornosť nielen na domáчих, ale aj zahraničných pódíách.

Ivana Pristašová (husle, SK-AT) – študovala na Konzervatóriu v Bratislave (A. Vrteľ), na viedenskej Universität für darstellende Kunst (M. Frischenschlager) a u E. Tchougaevy. Od r. 2000 je koncertnou majsterkou Komorných sólistov Bratislava. Je vyhľadávanou komornou hráčkou klasickej i súčasnej hudby. Spolupracuje s poprednými zahraničnými (Lachenmann, Haas, Furrer, Sciarino, Kurtág) i slovenskými skladateľmi (Godár, Zagor, Matej). Koncertuje so súbormi súčasnej hudby (Klangforum Wien, Ensemble Wiener Collage, on_line ensemble, Ensemble XX. Jh.) na

významných festivaloch (Wien Modern, Agora Festival, Salzburger Festspiele, Ruhrtiennale, Biennale Venedig, Schleswig-Holstein Festival a. i.) Spoluzakladala súbor Opera Aperta a viedenské sláčikové trio (TRIO EIS), ktorému boli venované viaceré diela. Na Slovensko sa vracia kvôli projektom Hommage à Bach, Konvergenzie, v poslednej dobe najmä ako členka súboru FACES piano trio. Pedagogicky pôsobí na Konzervatóriu v Innsbruku.

Milan Radič (viola, SK-AT) – už počas štúdií na Konzervatóriu v Bratislave sa stal niekoľkonásobným víťazom Národnej súťaže slovenských konzervatórií a držiteľom Grand Prix Medzinárodnej súťaže komornej hudby v Budapešti. Absolvoval pražskú Akadémiu múzických umení (M. Škampa), zúčastnil sa majstrovských kurzov u Y. Bashmeta a J. Koduška. V štúdiách pokračoval u R. Gonzálezu v Chicagu a P. Ochsenhofera vo Viedni. Bol 1. violistom Capely Istropolitana, neskôr pôsobil na tomto poste v Century Orchestra Osaka v Japonsku. Od r. 1998 je 1. violistom Mozarteum Orchestra v Salzburgu, hosťuje v orchestri Camerata Salzburg a Bayerische Staatsoper v Mníchove. Ako sólista spolupracoval s Komornou filharmóniou Pardubice, s Košickou filharmóniou, so Slovenským komorným orchestrom, Century Orchestra Osaka a Mozarteum Orchester Salzburg. V r. 2000 získal na Medzinárodnej violovej súťaži Yurija Bashmeta v Moskve Diplom laureáta a Mimoriadnu cenu poroty za interpretáciu diel J. S. Bacha, čo mu prinieslo pravidelnú účasť na významných medzinárodných festivaloch a účinkovanie s umelcami ako N. Gutman, P. Gulda, Ch. Hinterhuber, J. Gallardo, J. Banse a i. Je tiež prizývaný do medzinárodnej poroty interpretačnej súťaže v Toblachu. Od r. 2006 vedie violovú triedu na medzinárodných majstrovských kurzoch v D. Kubíne a v rakúskom Bad Radkersburgu.

Miki Skuta (klavír, SK) – študoval na VŠMU v Bratislave (E. Fischerová) a v Paríži u C. Helfera. Je laureátom viacerých domáчих i zahraničných súťaží. Svoj všestranný talent využíva v oblasti klasickej hudby, v jasse i v populárnej hudbe. Spolupracoval s osobnosťami ako B. Schmid, B. Mütter, D. Lockwood, Ch. Muthspiel, W. Muthspiel, A. Kirschlager, M. Feldman, J. Stivín, J. Bartoš, ale aj P. Hammel. Vystupoval ako sólista a člen rôznych súborov doma i v zahraničí, koncertoval s najvýznamnejšími domáccimi orchestrami, ale napr. aj s Bruckner Orchester Linz, Symfonický orchester Danubia – Budapest, die reihe, oem. Jeho dve CD s dielami J. S. Bacha (Hevhetia) získali najvyššie ocenenie v prestížnom britskom BBC Music Magazine. V poslednom období realizoval nahrávky klavírných diel Beethovena, CD *Darmstadt Acoustic Breakcore* so skladateľom a flautistom M. Piačekom a *10 Initial Epilogues* s rakúskym pozauistom B. Mütterom. M. Skuta bol ocenený Kristályovým krídlom a Cenou Fica Kafendu. V r. 2010 bol umeleckým riaditeľom festivalu komornej hudby Arcus temporum v maďarskej Pannonhalme.

Nora Skuta (klavír, SK) – zakladajúca členka súboru Opera Aperta patrí v súčasnosti medzi najvýznamnejších medzinárodné aktívnych slov. klaviristov. Je vyhľadávanou komornou i sólovou hráčkou a zanietenou interpretkou súčasnej hudby. Pravidelne vystupuje na medzinárodných festivaloch, v súčasnosti úzko spolupracuje so súborom Österreichisches Ensemble für Neue Musik. V r. 2006 nahrala pre vydavateľstvo Hevhetia na SACD *Sondy a interlúdiá* Johna Cagea, ktoré vysoko hodnotila domáca i zahraničná kritika. CD bolo minúly rok v Londýne vybraté do novej knihy renomovaného kritika BBC Music Magazine Rogera Thomasa *1001 Classical CDs You Must Hear, Before You Die*.

Marián Svetlík (husle, SK) – študoval na Konzervatóriu v Žiline a na JAMU v Brne. Zúčastnil sa viacerých domáчих i zahraničných kurzov (A. Moravec, M. Jelinek, F. Novotný, S. Yaroševič, B. Henri Van de Velde). Ako sólista účinkoval so ŠKO Žilina a Janáčkovým akademickým orchestrom v Brne. Bol členom sl. kvarteta Icarus Quartet, s ktorým získal viaceré ocenenia na súťažiach komornej hry a členom SKO B. Warchala. V súčasnosti je koncertným majstrom Symfonického orchestra Slov. rozhlasu.

Ronald Šebesta (klarinet, SK) – zanietený propagátor súčasnej hudby, rešpektovaný hráč na dobových nástrojoch, vyhľadávaný komorný partner. Študoval na Konzervatóriu a na VŠMU v Bratislave. Počas štúdií absolvoval stáž na Conservatoire de Région v Boulogne. Od r. 1993 je 1. klarinetistom SOSR-u, od r. 1996 aj orchestra Cappella Istropolitana. Sporiadky vystupuje ako sólista so slov. komornými orchestrami. R. 1988 bol spoluzakladajúcim členom VENI ensemble. Dominantnou líniou jeho záujmu je komorá hudba s dôrazom na tvorbu 20. stor. až podnes. V rámci tohoto smerovania sa r. 1997 stal spoluzakladateľom súboru Opera Aperta, je stálym členom improvizáčného zoskupenia DON@U.com. V r. 2004 bol zakladajúcim členom LOTZ tria dobových base-tových rohov 18. storočia, s ktorým nahral dve úspešné CD s dielami Juraja Družického a kompozíciami súčasných slov. skladateľov (Hevhetia, Hudobný fond). Od r. 2002 pôsobí na VŠMU ako pedagóg hry na klarinete, kde r. 2007 obhájil doktorandskú prácu so zameraním na zvukovosť klarinetu.

Ivan Šiller (klavír, SK) – všestranný interpret a organizátor. Študoval hru na klavíri u M. Kailingovej (ZUŠ L. Rajtera), súkromne u D. Buranovského, D. Varinského (VŠMU) a D. Vandewalleho (Kráľovské konzervatórium Gent). Bol štipendistom Internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days, Tanglewood Music Center, Banff Centre for the Arts. Držiteľ domáчих i zahraničných ocenení (o. i. EMCY v Hamburgu) účinkoval na festivaloch Večery Novej hudby, Orfeus, Konvergenzie, Week of Contemporary Music Gent, Festival Ph. Herrewegha, Ostravské dny, Festival van Vlaanderen, Pražská jar a d. Spolupracoval s holandskými divadelnými súbormi Walpurgis a Wederzids. Je iniciátorom hudobných a edukačných projektov pre mladých (Stretnutia, Komorné koncerty, Hudba (práve) minulého storočia) a zakladateľom a um. riaditeľom festivalu súčasnej hudby Space. Je tiež iniciátorom cyklov koncertov v Nitrianskej galérii a Galérii umenia v Nových Zámkoch. Dirigoval mládežnícky zbor Eber Ezer a detský spevokl Kvapôčky. Aktivita I. Šillera boli MŠ SR ocenené plakettou Sv. Gorazda. Medzi aktuálne aktivity patria aj Hammerklavierfestival a festival Schubertiády. V súčasnosti je organizátorom a umeleckým riaditeľom projektu ISCM World New Music Days 2013.

Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala – V r. 1960 vznikol na pôde Slovenskej filharmónie Slovenský komorný orchester, pri zrode ktorého stál vynikajúci huslista sliezkeho pôvodu Bohdan Warchal (1930–2000). Od svojho založenia bol jedným z najpopulárnejších súborov klasickej hudby na Slovensku a sformoval sa na popredného predstaviteľa slov. interpretačného umenia v zahraničí. Ťažiskom repertoáru SKO bola hudba baroka, neskôr i hudba 19. a 20. storočia, vrátane množstva premiér slov. a zahraničných skladateľov. SKO sa zúčastnil na významných festivaloch (Festival de Musique de Strasbourg, Salzburger Festspe-

le, Festival de Musique Montreux-Vevey, Budapešti Zenei Hetek, Pražská jar a i.), koncertoval na prestížnych svetových pódioch a spolupracovali s ním významní interpreti (V. Spivakov, T. Zimmermann, M. Perényi, A.-Sophie Mutter, J. P. Rampal, M. Petří, H. Hollinger, P. Schreier, G. Tournon a i.). Pre domáce a zahraničné nahrávacie spoločnosti nahral vyše 100 titulov. Umelecký vedúci B. Warchal viedol orchester 40 rokov. Jeho nasledovníkom sa stal Ewald Danel, ktorý je um. vedúcim súboru od r. 2001. Okrem koncertov v Slov. filharmónii, na festivaloch a turné v zahraničí SKO B. Warchala uviedol prvýkrát na Slovensku kompletné Bachove *Brandenburské koncerty* a *Orchestrálne suity*, všetky concerti grossi Händela a Corelliho i komplet sláčikových symfónii mladého Mendelssohna. Prínos svojho zakladateľa pre slov. hudbu si orchester každoročne pripomína koncertom *Hommage à Bohdan Warchal*. SKO sa významnou mierou podieľa na uvádzaní slov. tvorby, od roku 2001 premiéroval vyše 40 skladieb. V tejto koncertnej sezóne si orchester pripomenie 50. výročie svojho vzniku. www.filharm.sk

The Hilliard Ensemble (UK) patria pre svoje impozantné renomé v oblasti starej i súčasnej hudby medzi najlepšie svetové komorné vokálne zoskupenia. Ich osobitý štýl a výnimočná muzikalita nachdli poslucháčov rovnako v stredovekom a renesančnom repertoári, ako aj v dielach žijúcich skladateľov. Vznik súboru, ktorý nasledoval rad úspešných nahrávok starej hudby pre EMI (mnohé boli opäť vydané vo vydavateľstve Virgin; existuje tiež internetový predaj Hilliard LIVE, momentálne pod značkou Coro), sa datuje do r. 1980. Od začiatku však skupina venuje rovnakú pozornosť aj súčasnej hudbe. Nahrávka Pärtových *Pašii* z r. 1988 (nasledovaná *Litániám*) bola začiatkom intenzívneho vzťahu so skladateľom i mníchovskou spoločnosťou ECM. Súbor nedávno dohodol spoluprácu s ďalšími autormi z pobaltských štátov, vrátane V. Tormisa a E.-S. Tiúra, čím sa repertoár Hilliard s menami ako G. Bryars, H. Holliger, J. Casken alebo J. MacMillan rozšíril o nové skladby. Okrem a cappella nahrávok sú výsledkom spolupráce s ECM aj albumy *Officium* a *Mnemosyne* s J. Garbarekom – partnerstvo, ktoré stále pokračuje, a CD *Morimur* s nemeckým barokovým huslistom Ch. Poppenom a sopranistkou M. Mauchovou. Súbor pokračuje v nadväzovaní kontaktov so žijúcimi skladateľmi a participovaní na vokálno-inštrumentálnych skladbách. V r. 1999 premiéroval s Londýnskym filharmonickým orchestrom (dir. K. Nagano) skladbu *Miroirs des Temps* Unsuka China, s Philadelphia Orchestra uviedli MacMillanovo *Quickening*, premiérované na BBC Proms. S Newyorskou filharmóniou (dir. L. Maazel) predstavil v premiére 3. symfóniu S. Hartkeho, aktuálne spolupracoval s Mníchovským komorným orchestrom na novej skladbe E.-S. Tiúra. V r. 2007 spojili Hilliard svoje sily s Drážďanskou filharmóniou v premiére *Eum Dimittis* ruského skladateľa A. Raskatova (nahrávané pre ECM). Nový impulz pre súbor znamenala premiéra hudobno-divadelného projektu H. Goebbelsa *I went to the house but did not enter* v produkcii Théâtre Vidy, Lausanne (august 2008), prezentovaná v Edinburgu a následne po celej Európe a USA (predstavenia pokračujú i v sezóne 2009/2010). Medzi najdôležitejšie tohtoročné premiéry patria uvedenie diela W. Rihma *Et Lux* s Arditti Quartet v Kolíne, Paríži a New Yorku, vikendový minifestival v londýnskej Wigmore Hall, návšteva Medzinárodného festivalu umenia v Perth, európska premiéra Hartkeho 3. symfónie s Nemeckým rozhlasovým symfonickým orchestrom Saarbrücken Kaiserslautern (dir. Ch. Poppen) a v neposlednej rade koncerty s J. Garbarekom. www.hilliardensemble.demon.co.uk

Brita Margareta Brandt (soprano, SE) – studied singing and violin performance at Sibelius-Academy, Helsinki. Early success in the international singing competitions in Geneva and Moscow lead to invitations from finest orchestras of Europe and conductors including Sir Ch. Farncombe, E. Inbal, F. Vajnar, A. Pappano, P. Berglund, E.-Pekka Salonen, J.-Pekka Saraste, L. Segerstam or J. Swensen. Her repertory covers over 60 major works with orchestra from Beethoven to Nono. Since debut at the Finnish national opera she has sung in numerous productions with the company. The title role of *Tosca* marked her international debut at the Welsh National Opera. Her repertory includes Salome, Turandot and Brünnhilde. Brita Margareta has won special acclaim for her TV work including the lead in five contemporary operas as well as the role of Judit in *Bluebeard's Castle* by Bartok produced by the Savonlinna Opera Festival in cooperation with the Hungarian State Opera. Ms Brandt has appeared in recital with D. Baldwin, R. Gothoni, E. Heinonen and C. Hansen as her piano partner on major festivals and concert stages all over the world, including Carnegie Hall, Barbican Center and Casals Hall in Tokyo. Having played eight years in a string quartet Brita Margareta nurtures a deep passion for chamber music. She completed her doctorate in music in 2009 and has been appointed artistic director of YAM, young artist program in Finland. Ms Brandt has recorded for BIS, Finlandia, Ondine and Fennica labels.

Ambrose Field (live & studio electronics, UK) – writes music, which combines human performance and digital technology. His work crosses style and genre boundaries, and explores new territories resulting from an unusual cinematic approach to source material. BBC Radio 3 commented that Field's work is „Music pushing against it's boundaries and aspiring to the visual“. Ambrose Field is a three time award winner at the international Prix Ars Electronica, Linz, Europe's largest digital culture awards, receiving honorary mentions for composition in 1997, 1998 and 2006. Field has had a number of works broadcast by the BBC and other European radio stations. In 2006 there was widespread media interest in the Worldscape Laptop Orchestra, an ensemble of 50 musicians exploring the creative possibilities of large-scale digital technology, which he developed at the University of York. From there his activities have taken him to many centres abroad, ranging from the US to China. Being Dufay is his first CD for ECM Records, and there's more information at www.beingdufay.com.

Andrej Gál (cello, SK) – studied at the Conservatory and VŠMU in Bratislava (J. Podhoranský), he participated in several master courses (R. Wallfisch etc.) and contests. During his studies he already became a member of Bohdan Warchal's SKO, in 2001 he became one of the co-founders of Zwiebel Quartet with which he received the prestigious Thomastik-Infeld Award at the International Summer Academy Prague – Vienna – Budapest. Gál focuses on contemporary music; he is a member of Quasars Ensemble, Veni Ensemble, Melos-Etos Ensemble and Ostravian Band. He also collaborates with Musica Aeterna ensemble. He performs at important events at home as well as abroad (Prague Spring, BHS, Melos-Etos, Ostravian Days of Contemporary Music, Warsaw Autumn etc.). www.andrejgal.sk

Jan Garbarek – the Norwegian saxophon player had an early breakthrough into the elite of modern jazz in the 60's, due to his extensive cooperation with K. Jarrett. His name is listed next to the big names from the U.S. and is associated with the birth of an original european sound in jazz. His tone is clear, independent, ascetic and pure. *"The north and nature, song and mystery"* are what Garbarek calls his origins and these are his unrefutable heritage. If it wasn't for his strong inner connection with Norwegian folklore, he wouldn't be able to integrate Brazilian and Asiatic influences as convincingly as he does. That the origin of all music lies in song, is to be felt in many of his compositions, and his greatest attention lies on melody and on the clear articulation of melodious lines, that he plays with unmistakable impressive urgency. *"In my best moments I hope to give meaning to every note"*. Suddenly, out of an oscillating melody, Garbarek's horn emerges, keeping its sovereignty into the highest pitches, and without giving way to uncontrollable recklessness. His unisono playing with Eberhard Weber's singing bass gives his songs a hymnal luster. The breadth of peacefulness and maturity in his music eliminates all questions of stylish fashionability. Garbarek's Chambermusic-Jazz might well be the most beautiful sound next to silence, and he, as sculptor of these sounds, is intrinsically connected with the illustrative and folkloristic qualities and influences. He is an original stylist always searching for new realms for his intense and extremely visual music. www.allaboutjazz.com

Richárd Gašpar (double bass, SK) – a sought-after chamber and orchestra musician, member of the Slovak Philharmonic. Initially, he studied violin, and since 1989, double bass at the Conservatory and the Performing Arts College (VŠMU) in Bratislava. Between 1993–1998 he was a member of the Opera Orchestra of the Slovak National Theatre in Bratislava. He performed with Bohdan Warchal Slovak Chamber Orchestra and the Cappella Istropolitana. He is the member of the Solistes Européens Luxembourg and European Music Academy Schengen. R. Gašpar has performed in Europe, Japan and USA.

Krisztián Gergely (dance, choreography, HU) – began his artistic activity exploring traditional Javanese dance at the age of eighteen. He spent a year in Java (1998) on a Darmasiswa scholarship and studied the art of ancient Indonesian dance. He has developed choreographies of his own since 2001. They were initially project-like, but later involved permanent co-artists and members of Gergely's own company. Today he is one of the most original and versatile figures of the Hungarian dance scene: director, choreographer, dancer and actor. His regular partner in co-production has been the contemporary opera singer, Agens, since 1999. Between 1999 and 2002 he worked in close co-operation with Attila Csabai's ensemble, KompMania, as a dancer and between 2002 and 2004 he collaborated with the Pal Frenak Company. After 2006, some of his works have been co-produced by the Central European Dance Theatre. During the 2007/08 season, he was a member of the Barka Theatre's company, where he contributed both as choreographer and actor. He has been a member of the National Theatre's company since September 2008. His compositions have been honoured by numerous festival awards, and he was named Best Artist of the Year in 2008.

Daniel Hevier (writer, performer, SK) – is an author of over a hundred books of various genres, which have been published in Slovakia and abroad. His latest novel called the Book, which will happen, has been labeled by the critics as the “European novel”. Besides literature, he is interested in creating links between various kinds of art (literature, music, visual art, theater, and video).

Igor Karško (violin, SK-CH) – born in Prešov, Karško is a graduate of the Academy of Musical Arts in Prague and the Menuhin Academy in Gstaad (Switzerland). He is currently the concertmaster of the Lucerne Symphony Orchestra, and the member of The Serenade Trio chamber ensemble. He toured the USA in 2005 as concertmaster of the La Scintilla Baroque orchestra, with Cecilia Bartoli as soloist. He also recorded a CD named *Maria Maribran* with her. Karško is the founder of the La Banda Antix and La Giocconda ensembles and a member of Les Musiciens du Louvre. He holds professorship at the Musikhochschule Luzern. As a soloist and a member of chamber ensembles Karško has performed all over Europe and he is a regular guest performer at the Convergence festival.

Jozef Lupták (cello, SK) – currently one of the most prominent personages in Slovak musical scene, Lupták is a graduate of the Performing Arts College (VŠMU) in Bratislava and the Royal Academy of Music in London (R. Cohen). He has recorded several CDs (including the complete *Bach Suites for Solo Cello*, the *Cello* project, which merges visual art and contemporary music inspired by the music of J.S. Bach, premiere recordings of music by V. Godár, a live recording of his recital in London), and has also been at the birth of numerous works by contemporary musicians. Lupták is a co-founder of the Opera Aperta ensemble and is the initiator and artistic director of the Convergence festival. He regularly performs at stages in Europe and overseas and he also leads his own master classes. Besides dedicating himself to classical music, Lupták is also engaged in improvisations and alternative musical projects. He is currently working on a recording of cello concerts written for him by five Slovak composers.

Michael Lynch (videoart, UK) – based in York, is an artist whose work embraces different genres, including film, photography, painting, design, music and poetry. Trained as a graphic designer, he worked in several London design studios before becoming the editorial artist for a daily newspaper. He has designed everything from exhibition posters to a hot-air balloon. His paintings have been exhibited at many leading UK galleries, notably in the summer exhibition at the Royal Academy in London. He now works entirely on a freelance basis and is currently involved in the creation of films for multi-media performances in collaboration with other artists and musicians. His passions include “preserving the art of typography” and combating “crimes against literacy”. www.artlynch.com

Vladimir Mendelssohn (viola, NL) – the son of a Romanian family of musicians, studied the viola and composition at the Music Academy in his hometown, Bucharest. He has appeared throughout the world as a soloist, chamber musician, composer and arranger, and is in great demand at countless international festivals, performing with the world's finest musicians. Mendelssohn's engagements have taken him to the United States, almost every country in Europe and to Russia, Israel, Tunisia, Japan, South Korea, Hong Kong and South America. He has performed

in renowned halls such as Carnegie Hall New York, Théâtre des Champs Elysées and Salle Gaveau in Paris, Berlin Philharmonie, Herkulessaal Munich, Wigmore Hall London, Concertgebouw Amsterdam, Musikverein Vienna, Moscow Conservatory, Tonhalle Zurich, and Philharmonie Bucharest. He is a regular guest at festivals such as the Casals Festival in Prades, Kyushu Chamber Music Festival and Lockenhaus, and has made numerous recordings for established labels. A prolific composer, he has produced works for solo instruments, mixed choir, symphony and chamber orchestra. His chamber works include four string quartets, *Nova* for clarinet, string trio, piano and percussion, and *Don Aldebaran* for seven stringed instruments, piano and actor. He has also composed music for ballet, stage and screen. A sought-after teacher, Mendelssohn is Professor of chamber music at the Paris Conservatoire National Supérieur de Musique and also teaches in The Hague, Essen and Bologna. Moreover, he gives masterclasses the world over. V. Mendelssohn has been artistic director of the Kuhmo Chamber Music Festival in Finland since 2005.

Irmgard Messin (flute, AT) – studied with I. Grafenauer at the Hochschule Mozarteum Salzburg, where she received master degree in flute performance in 1996. Her studies completed masterclasses with W. Schulz, M. Debost, J. Baxstrescher, C. Levine, I. Matuz and S. Milan. She was principal flutist of the Austrian Youth Philharmonie, the Euregio Philharmonie and member of the Gustav Mahler Youth Orchestra under C. Abbado. She performed with the Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Camerata Academica Salzburg as well as with the Mozarteum Orchester Salzburg. In 1999 she won the 3rd Prize at the 4th International Flute Competition in Timisoara (Romania). She taught at the Mahidol University Bangkok (1999–2000) and the Hochschule Mozarteum Salzburg (2003–2005). Since 1993 she is member of the oenm (Austrian ensemble for contemporary music) and performs regularly at festivals like Biennale Salzburg, Wien Modern, Bregenzener Festspiele, Warschauer Herbst, Salzburger Festspiele, Biennale München, Ultraschall Berlin, Settembre Musica, Intern. Ferienkurse für moderne Musik Darmstadt, Steirisches Kammermusikfestival etc.

Martin Novák (French horn, CZ) – studied at a Conservatory and Janáček Academy of Performing Arts in Brno (J. Petráš), as well as at the University of North Texas (W. Scharnberg). He has been awarded at several Czech and international brass instrument competitions. He is a member of the Orchestra of City Theatre Brno and National Theatre Brno. Novák is also performing with Moravian Philharmonic Orchestra, Brno Philharmonic, Bohuslav Martinů Philharmonic Orchestra, VENI ensemble and Kentonmania Big Band.

John Potter (tenor, UK) – spent 18 years as a member of the Hilliard Ensemble. He has a passionate interest in both early music and contemporary music and in possible connections between the two. His repertoire is extremely eclectic, as recently demonstrated on his recordings with the Dowland Project, with lute player Stephen Stubbs, jazz saxophonist John Surman and violinist Miloš Valent. He has a parallel career as a writer and academic and is Reader in Music at the University of York. He has written two books: *Vocal Authority* (Cambridge University Press), *Tenor: History of a Voice* (Yale University Press), and is editor of

The Cambridge Companion to Singing. For Hyperion, Potter has made groundbreaking CDs of 12th-century polyphony with fellow singer Richard Wistreich: their ensemble Red Byrd has appeared in a dozen countries over the last 20 years. Another collaborator is the soprano Anna Maria Friman, both in the late-medieval context of the Ciconia Ensemble and with the composer Gavin Bryars, who looks back to the Italy of that era with the *laude* of his CD *Oi Me Lasso* (2005). www.john-potter.co.uk

Milan Paľa (violin, SK) – studied at the Ján Levoslav Bella conservatory in Banská Bystrica (P. Strenáček). After finishing continued his studies at the Vienna Universität für Musik und darstellende Kunst and at the Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno (F. Novotný). M. Paľa is a holder of many awards from Slovak and foreign competitions (Concours Moderne Riga, Leoš Janáček Competition in Brno, Bohuslav Martinů Competition, Anglo-Czecho-Slovak Trust London etc.). During his studies he took part in several international master classes (V. Spivakov, S. Yaroshevich, J. Guillou). As a soloist he cooperated with Brno State Philharmonic, Slovak Philharmonic, Slovak Radio Symphonic Orchestra, Kiev Radio Orchestra, St. Petersburg Congress Orchestra, St. Petersburg Philharmonic Orchestra, Capella of St. Petersburg and with conductors like Th. Guschlbauer, A. Chernushenko, D. Švec, P. Gribanov and others. He performed in various European countries, for example Switzerland, France, Russia, Ukraine, Germany, Austria, Malta, etc. In 2009 M. Paľa received the Ludovít Rajter Award. The prize is given by the Musical Center to young personality of Slovak music. Paľa earned the award thanks to his extraordinary interpretation qualities and a unique approach to Slovak music, which has gained more attention through his ravishing performance on podiums both in Slovakia and abroad.

Ivana Pristašová (violin, SK-AT) – after graduated from the Bratislava Conservatory (A. Vrteľ), continued her studies at the Universität für Musik und darstellende Kunst in Vienna (M. Frischenschlager, E. Tchougaeva). She is sought-after solo and chamber musician in the sphere of contemporary music, in which she cooperates with renowned composers (G. F. Haas, H. Lachenmann, B. Furrer, G. Sciarrino, G. Kurtág and others). Pristašová also regularly performs with prominent European contemporary music ensembles (Klangforum Wien, Ensemble Wiener Collage, on_line ensemble, Ensemble XX. Jh.) on important festivals/festivaloch (Wien Modern, Agora Festival, Salzburger Festspiele, Ruhrtriennale, Biennale Venedig, Schlegel-Holstein Festival among the others). She is concert master of the Chamber Soloists Bratislava since 2000, and also founded TRIO EIS in Vienna in 2002. She leads the violin class at the Innsbruck Conservatory since 2007. She performs regularly in Slovakia, especially with the FACES piano trio.

Milan Radič (viola, SK-AT) – already during his studies at the Conservatory in Bratislava, he won the National Competition of Slovak Conservatories and was also awarded the Grand Prix at the International Chamber Music Competition in Budapest. Radič graduated from the Academy of Performing Arts in Prague (M. Škampa) and attended master courses under Y. Bashmet and J. Kodoušek. He continued his studies under R. Gonzáles in Chicago and P. Ochsenhofer in Vienna. He was principal violist in the Capella Istropolitana and later in the Century Orchestra Osaka in Japan. Since 1998, Radič is principal violist in the Mozarteum

Orchestra of Salzburg and appears as a guest in the Camerata Salzburg orchestra and the Bayerische Staatsoper in Munich. As a soloist, he performed with the Pardubice Chamber Philharmonic, the Košice Philharmonic, the Slovak Chamber Orchestra, the Century Orchestra Osaka and the Mozarteum Orchestra of Salzburg. At the Yuri Bashmet International Viola Competition in Moscow in 2000, he won the Laureate's Diploma and the Special Prize for the best interpretation of J. S. Bach's pieces. This gave him the opportunity to regularly perform at international festivals with musicians like N. Gutman, P. Gulda, Ch. Hinterhuber, J. Gallardo, J. Banse and others. He is also a member of the international jury at the Interpretation Competition in Toblach. Since 2006, he leads the viola class at international master courses in D. Kubín and Bad Radkersburg in Austria.

Miki Skuta (piano, SK) – studied at VŠMU in Bratislava (E. Fischerová) and in Paris at C. Helffer. He is a prizewinner at many domestic as well as foreign competitions. He uses his accomplished talent in the area of classical music, jazz, as well as popular music. He collaborated with prominent figures such as B. Schmid, B. Mütter, D. Lockwood, Ch. Muthspiel, W. Muthspiel, A. Kirschlager, M. Feldman, J. Stivín, J. Bartoš, and also P. Hammel. He performed as a soloist and a member of different ensembles at home as well as abroad, he concerted with the most important domestic orchestras, and also with Bruckner Orchester Linz, Symfonický orchester Danubia – Budapest, Die Reihe, oenm. His two CDs with the music of J. S. Bach (Hevhetia) won the highest award in the prestigious British BBC Music Magazine. Recently he recorded piano work of Beethoven, CD *Darmstadt Acoustic Breakcore* with the composer and flute player M. Piaček, and *10 Initial Epilogues* with Austrian trombonist Bertl Mütter. Miki Skuta was awarded the Křišťálové křídlo and Cena Frca Kafendu. In 2010 he held the post of artistic director of the international chamber music festival Arcus temporum in Pannonhalma, Hungary.

Nora Skuta (piano, SK) – a founding member of the Opera Aperta ensemble, Skuta is one of the most important internationally-active Slovak pianists. She is a coveted chamber and solo player and a zealous performer of contemporary music. Skuta regularly performs at international festivals, currently collaborating with the Österreichisches Ensemble für Neue Musik. In 2006, her CD of John Cage's *Sonatas and Interludes* recorded with the Hevhetia publishing company was well received by both domestic and international critics. Last year in London, the prominent BBC Music Magazine critic Roger Thomas selected the CD into his *1001 Classical Recordings You Must Hear Before You Die*.

Marián Svetlák (violin, SK) – a student of Conservatory in Žilina and Janáček Academy of Music and Performing Arts in Brno. He has also attended numerous domestic and international masterclasses (A. Moravec, M. Jelinek, F. Novotný, S. Yarošević, B. Henri Van de Velde). As a soloist, Svetlák also performed with the Slovak Sinfonietta of Žilina and the Janáček Academic Orchestra in Brno. He was a member of the Icarus Quartet, with which he won many awards at chamber music competitions. Svetlák was also a member of the Bohdan Warchal Chamber Orchestra. He is currently the concertmaster of the Slovak Radio Symphony Orchestra.

Ronald Šebesta (clarinet, SK) – passionate promoter of contemporary music, respected player of period music instruments,

coveted chamber orchestra player. Šebesta studied at the Conservatory and the Performing Arts College in Bratislava. During his university studies he took a one-year internship at the Conservatoire de Région in Boulogne in France. Since 1993 he has been the first clarinetist of the Slovak Radio Symphonic Orchestra in Bratislava, since 1996 he has been part of Cappella Istropolitana orchestra. Šebesta occasionally performs with Slovak chamber orchestras as a soloist. He was a co-founding member of the VENI ensemble in 1988. His professional interest focuses mainly on chamber music with emphasis on 20th and 21st century music, which is why he co-founded the Opera Aperta chamber ensemble and is also a permanent member of the improvisational ensemble DON@U.com. In 2004 he co-founded LOTZ Trio, which is a trio of period basset horns from the 18th century. Together they recorded two successful CDs with the music of Juraj Družický and compositions of contemporary Slovak composers (Hevhetia, Hudobný fond). Since 2002 he teaches clarinet at the Performing Arts College in Bratislava, where he finished his PhD. in 2007, specializing in clarinet sonority.

Ivan Šiller (piano, SK) – accomplished performer and organizer, Šiller studied piano in the class of M. Kailingová (L. Rajter Elementary School of Art in Bratislava), privately with D. Buranovský, D. Varínska (VŠMU), and D. Vandewalle (Royal Conservatoire of Ghent). He was a foundation-scholar at the Internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days, Tanglewood Music Center in the USA, and at the Banff Centre for the Arts in Canada. Šiller received various awards at domestic and international competitions (including EMCY in Hamburg) and has performed at festivals such as *Evenings of New Music*, *Orpheus*, *Convergence*, *Week of Contemporary Music*, *Philip Herreweghe Festival*, *Ostravian Days*, *Festival van Vlaanderen*, *Prague Spring* and others. He collaborated with Dutch theater ensembles *Walpurigs* and *Wederzijds*. Šiller is the initiator of musical and educational projects for young people (*Meetings*, *Chamber Concerts*, *Music of (just) the Previous Century*) and the founder and artistic director of the contemporary music festival *Space*. He is also the initiator of a cycle of chamber concerts in the Nitra Gallery and the Art Gallery Nové Zámky. Šiller was also the conductor of the youth choir *Eben Ezer* and the children's choir *Kvapôčky*. The Slovak Ministry of Education awarded him the Plaque of St. Gorazd. His recent activities include *Hammerklavierfestival* and a chamber festival *Schubertiády*. He is currently artistic director of the ISCM World New Music Days in Slovakia 2013.

Slovak chamber orchestra Bohdan Warchal – Since the beginning of its existence in 1960, the Slovak Chamber Orchestra has developed into one of the most popular ensembles in the field of classical music in Slovakia, and into one of the principal representatives of the Slovak interpretation art abroad. The idea of founding a string orchestra has risen in the mind of Prof. Bohdan Warchal in the late 50-s, while still a member of the Slovak Philharmonic Orchestra. He gathered nine exquisite musicians from among the string section members of the Orchestra, and the new ensemble quickly caught attention of concert goers and critics and has found its place among renowned chamber bodies. During its existence, Slovak Chamber Orchestra has introduced itself on the most important concert stages and music festivals in Europe, North and South America, Asia and Australia. It has coop-

erated with many prominent world-known soloists. Several Slovak composers were inspired by the music of the Slovak Chamber Orchestra, which resulted in premiere performances of their new compositions. The ensemble has recorded more than 100 music titles originating in different periods, for domestic, as well as for several foreign record companies. Since January 2001, Ewald Danel is the artistic director of the Orchestra.

The Hilliard Ensemble (UK) – Unrivalled for its formidable reputation in the fields of both early and new music, The Hilliard Ensemble is one of the world's finest vocal chamber groups. Its distinctive style and highly developed musicianship engage the listener as much in medieval and renaissance repertoire as in works specially written by living composers. The group's standing as an early music ensemble dates from the 1980s with its series of successful recordings for EMI (many of which have now been re-released on Virgin) and its own mail-order record label hilliard LIVE, now available on the Coro label; but from the start it has paid equal attention to new music. The 1988 recording of Arvo Pärt's *Passio* began a fruitful relationship with both Pärt and the Munich-based record company ECM, and was followed by their recording of Pärt's *Litany*. The group has recently commissioned other composers from the Baltic States, including Veljo Tormis and Erkki-Sven Tüür, adding to a rich repertoire of new music from Gavin Bryars, Heinz Holliger, John Casken, James MacMillan, Elena Firsova and many others. In addition to many a cappella discs, collaborations for ECM include most notably *Officium* and *Mnemosyne* with the Norwegian saxophonist Jan Garbarek, a partnership which continues to develop and renew itself, and *Morimur* with the German Baroque violinist Christoph Poppen and soprano Monika Mauch. Based on the research of Prof. Helga Thoenen, this is a unique interweaving of Bach's *Partita* in D minor for solo violin with a selection of *Chorale* verses crowned by the epic *Ciaccona*, in which instrumentalist and vocalists are united. The group continues in its quest to forge relationships with living composers, often in an orchestral context. In 1999, they premiered Miroirs des Temps by Unsk Chin with the London Philharmonic Orchestra and Kent Nagano. In the same year, James MacMillan's *Quickening*, commissioned jointly by the BBC and the Philadelphia Orchestra, was premiered at the BBC Proms. With Lorin Maazel and the New York Philharmonic, they performed the world premiere of Stephen Hartke's 3rd Symphony and they recently collaborated with the Munich Chamber Orchestra with a new work by Erkki-Sven Tüür. In 2007 they joined forces with the Dresden Philharmonic Orchestra to premiere Nunc Dimittis by the Russian composer Alexander Raskatov, also recording this for ECM. A new development for the group began in August 2008 with the premiere at the Edinburgh International Festival of a music theatre project written by Heiner Goebbels in a production by the Th éâtre Vidy, Lausanne : I went to the house but did not enter. This has subsequently been presented throughout Europe and the US with further performances scheduled for 2009/10. Highlights of their calendar this season include premieres in Köln, Paris and New York of Et Lux, a substantial new work by Wolfgang Rihm for which they are joined by the Arditti Quartet, a weekend mini-festival at London's Wigmore Hall, a visit to Australia's Perth International Arts Festival, the European premiere of Stephen Hartke's 3rd Symphony with Christoph Poppen and the Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken Kaiserslautern and concerts with Jan Garbarek. www.hilliardensemble.demon.co.uk

ŠPECIÁLNE POĎAKOVANIE | SPECIAL THANKS TO

Ján Orlovský | Martina Szabóová | tím DESIGN FACTORY | Štefan Bibeň |

Agnes Snopko a Kultúrne zariadenia Petržalky | Lenka Surotchak | vinárstvo Terra Parna

TÍM FESTIVALU | THE FESTIVAL TEAM

Jozef Lupták | Lea Hurbanová | Zuzana Čičelová |

Mária Machajdíkova | Ivan Šiller | Adrian Rajter

MEDIÁLNI PARTNERI

UMELECKÝ RIADITEĽ | ARTISTIC DIRECTOR

Jozef Lupták

DRAMATURGIA | PROGRAM

Jozef Lupták

ďakujem za podnetné rady a nápady

Igorovi Karškovi | Adrianovi Rajterovi | Andrejovi Šubovi |

Nore Skuta | Ivanovi Šillerovi

ZOSTAVOVATEĽ BULLETINU | BULLETIN EDITOR

Andrej Šuba

PREKLADY | TRANSLATION

Jakub Uhlík | Milena Uhlíková | Andrej Šuba

GRAFICKÝ DIZAJN FESTIVALU | FESTIVAL DESIGN

Zuzana Čičelová | Daniel Domig (at)

FOTOGRAFIE | PHOTOGRAPHY

Jarmila Uhlíková | Martina Zuzana Šimkovičová |

Peter Gála | archív festivalu | archív HC

ZVUKOVÝ MAJSTER | SOUND ENGINEER

Roman Laščíak

SVETELNÁ TECHNIKA | LIGHTING

Martin Kupčo

WEBMASTER | WEBMASTER

we are VESPER s.r.o.

OBČERSTVENIE | CATERING

Alexandra Rošková

hudobný život

.týždeň

DENNÍK
SME

in.ba

vesper

akzent media
Member of EPAMEDIA

 bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

 Rádio FM

 Rádio Devín

Webnoviny.sk

ticketportal
VSTUPENKY NA DOSAH

PODPORUJEME PROJEKT DOBRÁ KRAJINA

WWW.KONVERGENCIE.SK

